

REDACTIA

Arad, Deák Ferenc-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: de un an 20 cor., pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Nr. de Duminecă pe an — 4 coroane. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscripte nu se napoză

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferenc-u. nr 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 h., de fiecare publicație.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrierile nefrancoate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminecă

Nr. 35

MUSCALII LA HOTAR.

(R.) Mai zilele trecute a venit vestea, că Muscalii au năvălit, pe apă și pe uscat, spre hotarele mândrelui regat al României. Pe brațul rusec al Dunării, Chilia, au intrat mai multe vase de război, iar d'alungul Prutului este o mișcare de trupe cum numai în ajunul războiului se întâmplă. În aceeași vreme întâia sfetnic al M. Sale Regelui Carol, dl D. Sturdza sosea la Viena, unde a fost primit de contele Goluchowsky și a vorbit mult și cu generalul Beck; va să zică cu căpeteniile care duc politica împărăției austro-ungare.

Se vorbea, și foile scriau că tot atunci s'a hotărât ca România și Austro-Ungaria să ceară lămuriri: ce însemnează adunarea atâtor trupe la hotarele României și chiar ale Austriei? Răspunsul ar fi și sosit: Muscalii fac numai manevre!...

Ori și cum, ciudata manevre: aproape 200.000 oameni la hotarele aceleiași țări. Par'că te cuprind fiorii, când te gândești la atâția Muscalii, cu baioneta în pușcă și gata să tragă în ori-ce clipă.

Se vede însă treaba că vecinii nu-i cred pe Muscalii, așa, numai pe cuvânt. Dăstul că dela Budapesta vin știri surprinzătoare: manevrele cele mari din ast-au n'au să se mai facă în jurul orașului Cinci-Bisericii, cum se plănuise, ci-i vorba ca și noi și frașii din România să ne stringem oștirile înspre hotarele Rusiei.

Ce va fi, vom vedea. Ce vedem, ne pune pe grijă. Ni-a căzut adică în mână o chartă care ne înfașează înțelegerea d'acum a trupelor ruse la hotarele. La hotarele dinspre Germania,

Rusia are îngrămădite șapte corpuri de armată, va să zică de șapte ori atâția soldați câți sunt în Ardealul întreg și aproape de două ori atâția câți are România întreaga. În fața trupurilor de armată austriace dela Przemisl, Lemberg și Cernăuți, alte șapte corpuri de armată rusești și în lungul hotarelor dinspre România numai Muscalii înarmați, în frunte cu 14 generali comandanți...

Nu aceasta este însă primejdia întreagă, ci trebuie să ne mai gândim și la îndrăzneții Bulgari, cari d'atâta vreme neliniștesc Balcanii și pe cari Rușii ori și când îi poate asmuți asupra României.

Estă de ce, înțeleptul rege Carol, și toți sfetnicii lui mari, începând cu Brătianu și terminând cu Sturdza, au căutat prietenia împărăției austro-ungare, după-cum s'au alăturat și tovarășii dintre Germania, Italia și Austro-Ungaria. Rusia răpise României Basarabia după-ce vitejii dorobanți mântuise pe Ruși din ghiarele morții și ale rușinei. Cum ar pute să se mai încreadă deei Rușilor, ori și cât ei caută de altfel să le facă ochi dulci, să-i ademenească?!

Tot pentru-că sunt convinși de primejdia muscălească, frații noștri de dincolo au cheltuit sute de milioane pentru a întări linia Focșani — Galați și întreaga vale pe unde Siretul se varsă în Dunăre. Ca să intre în Muntenia, spre București, Rușii numai pe aici ar pute trece. Ca să pătrundă însă, ar trebui să vină cu oștiri nenumărate, să ia cu asalt fie-care palmă de pământ, căci la fie-care pas îi așteaptă tunurile mari de cetate și brațul vînjos al dorobanțului năprasnic. D'oparte și de alta întărituri și însuși drumurile, de fer și pentru care, pot fi aruncate în aer, așa că Muscalii n'ar pute trece decât făcându-și

drum tot numai peste cadavre de ale lor, iar Bucureștii e întărit așa fel, încât jumătate de an glumind ar ține locul întreaga oștire muscălească.

Dar să nu dea Dumnezeu ca să ajungă aici lucrurile, pentru-că nici România, nici împărăția noastră n'au nici o nevoie de război, ci bine așteaptă numai dela o muncă tîgîntă, în pace. Războaiele nenorocire aduc și ruina.

Când auzim însă că Muscalii sunt la hotare, când știm că două din trei părți ale oștirii țarului sunt în vecinătatea noastră, negreșit că trebuie să ne gândim la toate și să ne pîtrundem d'o singură hotărîre: a jertfi tot în lupta împotriva Muscalilor, dușmanii cei mai vajnici ai neamului românesc și a tuturor popoarelor cari le stau în calea cuceririi, în drumul spre Constantinopol, spre care de veacuri își au așintite privirile.

Un păcătos. De când ne știm, noi românii ori ce am avut ca să descurcăm între noi, am descurcat fără să recurgem ca Ur gurii să ne facă dreptate. Îndeosebi în afaceri școlare și bisericesti. Clientul dlui Dr. St. Pop, fostul protopop al Aradului, Moise Bocșan însă nici-odată nu a mers pe calea bătăuță de Români buni, ci după-cum la comitat a votat întotdeauna cu stăpînirea ungurească, așa și acum, într'o afacere curat bisericască, a dat pârâ la minister împotriva Preasfințitului Sale episcopului Goldiș.

Faptul este așa de urît, că însuși „Magyarország” (dela 4 Sept) scrie:

„Denunțarea aceasta de bună seamă va face mare viltoare între Români, pentru-că rar de tot se întâmplă ca un preot român să se ducă la ministrul maghiar să ceară dreptate; cu atât mai bădător la ochi este când lucrul acesta îl face un protopop”.

O dramă și un rege.

Pela începutul lunii Iulie în București s'a întâmplat o dramă: tinera și frumoasa Lili Popasu, singura fiică a unei văduve, și-a curmat viața cu un glonte de revolver... Cu o sinucidere mai mult ori mai puțin, nu înseamnă nimic, nu face pe bucureștenii să se miște. Doamne, dar în'un oraș mare se întâmplă atâtea sinucideri, în cât dacă te-ar mișca toate, și-al putece o frumoasă parte a zilelor boicodate.

Și cu toate astea, sinuciderea frumoasei Lili a mișcat nu numai pe câți vaștari mai duiși ori pe credincioșii cititori ai „faptelor diverse” de prin jurnale, ci țeara întreagă. Pentru că motivele acestei sinucideri au un caracter ce se deosebete de obicei obișnuite. Pe Lili n'a părăsit-o omantul, ci avea un logodnic credincios și pe care îi iubea și ea cu toată tandrețea și dragostea (Lili avea numai 16 ani); nici pe părinți n'a avut vre-un conflict, ci toți se desmierdau. Ce i-a dat deci în mână revolverul?

Ascultați.

În una din seri venise la Lili o prietenă a mamei sale, madame Bozianu. O

luă la șosea, locul de plimbare al Bucureștenilor. Lili nu se întoarse însă acasă de cât a doua zi dimineața... Mumă-sa nu fu tocmai îngrijată, știind-o la o amicică bună a sa, unde — își zicea — se va fi oprit să doarmă noaptea.

A doua zi Lili când zări pe maică-sa nu mai putu să zică o vorbă, ci aruncându-i se la sîn, plânse deznădăjduită și blăstămând pe madame Bozianu, spuse că este perdută!...

Nefericita mamă rămase încremenită. Lămuriri zadarnic aștepta însă, căci pe Lili o îneca plînsul, nu putea să vorbească. Grăbi deci la amica sa Bozianca. Și până ce fu p'acolo, Lili se pușcă, cu revolverul fratelui său, drept în inimă. Avusese doar atâta putere să scrie câte va rînduri, mărturisind că de cât necinstită în viață, mai bine plînsă în moarte.

Ce se întâmplase adevărat?

Estă ce.

Nainte d'a ajunge la șosea, doamna Bozianu și Lili întâlniră în drum doi domni tineri cunoscuți al doamnei. Ei cerură voie să le petreacă, iar după-ce intrară sub teii dela șosea și ajunseră în dreptul bufetului, le poștiră la un pahar de bere ori înghețată. Doamna primă și unul dintre domni, Gorăneanu, începu să curte-

nească stăruitor frumoasei fete. Se inseră d'a binele și cum damele erau și ele năvinte de masă, domni le invitară să cîneze la un restaurant din apropiere. Doamna Bozianu primi și aceasta și astfel porniră cu toți în oraș. Steteră până târziu la masă, într'o grădină. Iar când să plece acasă, madame Bozianu o compeni pe Lili, desigur ameliată deja de vorbe și mai ales de beutură, să meargă a se culca la oțel; de ce să mai deranjeze pe cei de acasă?!

Domni merseră cu ea. Acolo mai comandă lăutură și cafele cu cognac... Iar dimineața Lili nu mai era castă și virgină, ci trupul îi se acoperise cu trei-zeci vînătăi, primate în lupta pentru a-și apăra cinstea de fată. Brutalul de Gorăneanu se aruncase adevărat asupra-i ca un seibatic și ea nu era destul de amețită pentru a nu judeca mărimea nenorocirii de care căuta să scape. Luptă zadarnică însă: pe dimineață zbarea de lămăiță îi era oflîită...

Zărele erau pline cu amănunte mișcătoare privitoare la întreaga dramă. Ele cerură pedeapsirea aspră a proxenetel doamnei și a ticăloșilor ei prieteni. Ceea-ce mări scriba, fu că Gorăneanu era om înșurat, ci doi copii și slujbaș la ministrul de culte. Se făcu un vucet, în cât procurorul trebui să aresteze pe toți eroii: pe Go-

Se înțelege că ministrul nu va putea face nimic episcopului care n'a purces, față de năbălăiosul Moise, de cât potrivit legilor noastre bisericesti.

Not așteptăm însă dela confrății sibieni și brașoveni, cari de ani de zile au luat așterarea lui Moise Bocșan față de consistorul aradan, să-și spună acum judecata asupra clientului dlui Dr. St. C. Pop.

Un episcop patriot. Ziarele maghiare aduc știrea că Vályi János, episcopul din Eperjes, a dat o circulară în limba maghiară și ruteană, în care cantă să desmante pe credincioșii dela ideile... panslave!

„Circulara — scrie „Hazánk” dela 4 Sept. — spune că cine cetește scrieri panslave și contrare religiei și cine voiește să ridice biserică greco-orientală este un trădător de patrie”.

Bravo, episcop!

Tisza Kálmán și alegătorii săi. Mercuri, la 4 Septembrie, și-a ținut darea de seamă în fața alegătorilor săi din Oradea-mare, veteranul „general” soldat al partidului „liberal”, Tisza Kálmán.

Oratorul începe prin a repeta spusele sale de altădată, asupra incompatibilității. „Desi — zice — acea lege cuprinde oare-cari puncte restrictive pe cari nu le-am aprobat, am crezut că mai mare serviciu pot face liberalismului dacă nu votez contra și voi rămânea în partidul liberal”.

Vorbind despre agrari, spune următoarele:

„Eu o spun, că a se alege sub steag liberal cu program agrar, nu se poate. Pentru-că acela care zice: sunt agrar sub steagul liberal, acela sau agrar nu e, sau nu-i liberal, sau una sau alta nu e”.

Veteranul fost prim-ministru, se vede că cântărește cu altă măsură castigiile sale principiale față cu guvernul și atașarea agrarilor de guvern.

răneanu și Zane și pe madame Bozianu Luându-i la ascultare, nu fu greu a se dovedi că doamna în chestie era o stricată și de mult înțeleasă cu Gorăneanu, un vînător după femei.

Lucru ciudat însă: în lege oi-că procurorul n'ar fi găsit paragraf în virtutea căruia să-i țină în temniță ori să-i trimită la curtea cu jurați pe omoritorii frumoasei Lili.

Iar marele învățat, doctorul legist Eminovici, care făcuse autopsia cadavrului, a scris și el raportul său în două părți: cele trei-zeci vînătăi n'ar fi dovedit tocmai că Lili a luptat pentru cinstea ei de fată, ci a putut să se dea lui Gorăneanu și de bună voie. Prin urmare nu e dovedit că Gorăneanu a siluit-o...

Procurorul dete deci drumul celor întemnițați... Ziarele au mai scris ele câteva articole, arătând — între altele — bucuria doamnei Gorăneanu când și-a văzut liber cinstitul soț... Au adus apoi știri că fratele nefericitei Lili a convocat o întrunire de protestare la mahala (în partea de oraș unde ședea Lili), ba că a făcut chiar și un memoriu, pe care-l va prezenta Regelui.

Vorba e că Gorăneanu și Zane, precum și Bozianca, se plimbau liberi și erau siguri că nu li-se va întâmpla nimic.

DIN ROMÂNIA.

Bustul lui I. C. Brătianu ridicat la Govora. Duminică, 19 August, v. s'a des-
vent, cu o d'os bită solemnitate și în asis-
tența unui numeros public, bustul marelui
român I. C. Brătianu, ridicat la Băile Go-
vora prin subscripțiune publică.

Serviciul divin a fost oficiat de către
P. S. Sa Episcopul de Râmnic.

Mai multe miș de oament au asistat
la această solemnitate națională.

Au vorbit P. S. Sa Episcopul Râmni-
cului, președintele comitetului de inițiativa
pentru ridicarea bustului, încredințându-l
administrațiunii băilor, la care a răspuns
dl colonel Dr. Zorileanu, medicul diriginte
al băilor, primind bustul și amintind faptele
filantropice ale lui I. C. Brătianu.

A mai vorbit dl prefect Al. Crăsnaru,
în numele guvernului, dl Ursianu, profes-
or universitar și senator de Vâlcea, în numele
județului, Gh. Mateescu, institutorul școlii
com. Govora, în numele sătenilor, și stu-
dentul Micescu.

S'au depus mai multe coroane, din
partea stațiunii balneare Govora, a primă-
riei din Râmnic, a județului Vâlcea și din
partea d-lui Gr. Giani.

Printre persoanele venite din Bucu-
rești ca să asiste la această ceremonie au
fost d-nii: Eugeniu Carada, Dinu și Vinică
I. C. Brătianu, etc.

Afacerea Kormos-Szelle.

În procesul criminal, care decurge
pentru coruptibilitate în contra judecătorului
dela Curie Kormos Adolf și în contra soției
advocatului Szelle József, după-cum se știe,
tribunalul regesc din Arad s'a declarat pe
sine incompetent și astfel a transpus la
tribunalul regesc din Budapesta toate actele
procesului, care atâta senzație penibilă a
provocat în opinia publică a țării. Aceste
procesului au și sosit deja la Pesta și
referent al lui a fost designat judecătorul
de tribunal Dr. Oldh András.

Deși până acum n'a fost vorba decât
numai de statorirea chestiei de compatibili-
tate, nu s'a putut regula până acum mai
aceasta. Mai întâi de toate tribunalul dorește
să ajungă în posesia tuturor scrisorilor, ce s'au
schimbat între Kormos și soția lui Szelle,
relativ la „Imprumuturile mari și mici, ce
aceasta le făcuse judelei Kormos.

Într'una din zilele acestea 54 scrisori
de acestea au fost trimise dela Arad la
tribunalul din Pesta, și toate, până într'una,
compromit pe Kormos, ca fost judecător la

Se vorbea adică, la cercurile jude-
torești și ale advocaților, că nu e chip d'a
pedepsi pe vinovați și se căuta chiar a le
găsi cuvinte de ușurare, ear despre față
începeau să spună că a fost o ușuratică și
poate nu tocmai... sfântă. S'apoi ce mai
vorbea: să nu poți seduce o fată fără să
înfuzi pușcăria?! Dar atunci câși domn',
poate chiar judecător, ar trebui să dea
față cu legea!...

D'aceea lumea rămase surprinsă mai
zilele trecute aflând că judele de instrucție
a arestat eară a doua oară pe Gorăneanu
și C-na, ba nu i-a lăsat liberi nici după ce
ei au voit să depună cauză.

Er! am citit apoi că forurile judecătorești
mai înalte au răspins și ele cererea
lui Gorăneanu și a soților săi de a fi eli-
berați, pe cauziune, până se va judeca
procesul.

Ce s'a petrecut? Ce minune a deschis
capul și inimile judecătorilor? Nu se știe.
Se vorbește însă cu oare care siguranță că
M. Sa Regele Carol aflând cum unii nu se
sfioșc a acuza chiar pe nenorocita victimă,
ar fi zis: „Bine, bine, va fi fost fata ușu-
ratică, dar cinstită; altfel nu se omora“...
Vorbile acestea li-ar fi zis la Sinaia către
adjutantul său. Le-a auzit însă și ministrul

Curie. Chiar dacă e n'ar fi de natură
să adevărea: „coruptibilitatea“ judelei,
toată a'ată cel puțin constată, că scriitorul
lor a comis un delict foarte grav în înaltul
său oficiu de judecător.

În decursul vremii, tribunalul și-a
câștigat și alte acte în afacere și astfel
imediat s'a constituit pentru a aduce hotărâre
în senatul d'acel a președint judee de
Tibi Lenk ear judele Oldh a funcționat
ca referent. Cum s'a amintit mai sus,
obiectul discuției s'a format numai chestia
compatibilității deoarece ce în chestia ordon-
nării cercetării criminale va avea să judece
separat senatul de acuză al tribunalului. Ear
aceasta are s'o hotărâsă senatul de acuză
și nu judele de instrucție din Pesta pentru
causa, că deja judele de instrucție din
Arad a decis ordonarea cercetării criminale
în contra lui Kormos și în contra soției
lui Szelle.

Acum, după ce tribunalul din Arad s'a
declarat deja incompetent în judecarea afa-
cerii, tribunalul din Budapesta a statorit
competența sa în cauză, enunțând prin aceasta
cu valoare de drept, că procedura sensa-
țională afacerii criminale se va deslega în
Budapesta, și în contra acestei deciziuni nu
are loc nici un fel de apelată.

Ordonarea cercetării în contra amên-
dilor s'a făcut pe temeiul unor paragrafi
speciali. Soția lui Szelle e acuzată pe te-
meiul punctului 2 al § ului 470 din codi-
cele penal, care paragraf prescrie pedeapsă
cu închisoare până la un an. Cu mult e însă
mai gravă acuza în contra judecătorului
Kormos, că i cercetarea împotriva lui s'a
pornit pentru *crima coruptibilității*, care, pe
temeiul §§-ilor 467 și 468 ai codicelui pen-
nal, se pedepsește cu închisoare până la
cinci ani.

800.000 Unguri din America.

„Magyar Szó“ (dela 4 Sept.) scrie
un primaricool, în care atrage atenția
Ungurimei asupra soartei celor 800.000
Maghiari cari se află emigrați în
America.

Dacă nu se vor lua măsuri
grabnice ca să li-se trimită din „patrie“
învățători și preoți — scrie organul
lui Báffy — apoi s'a isprăvit: no-
biliți ai sămînții arpadiene se
prăpădesc, se risipesc topindu-se în
alte neamuri.

Noi n'avem să discutăm partea
aceasta a vieții emigranților, ci con-
statăm numai că a șaptea parte a ne-
amului unguresc a prăbegit din patrie,
ear' emigrările nu s'au sfârșit încă,

dreptuși, care a fost destul să dea o tele-
gramă la București, prim-procurorului, pen-
tru ca Gorăneanu să fie înhățat din nou ear
doctorul legist să mărturisească și el că
este aproape sigur: vinățile pe corpul fe-
tel au fost urmele brutalității lui Goră-
neanu...

Ce dovedesc toate acestea? Că justi-
ția română, cum se poate întâmpla în orice
țeară, în afacerea arătată era să se uite
printre degete. Negreșit, nu era să peară
țeara, după cum n'au perit nici alte nea-
muri, ai căror fiți se dau la păcate grele.
Regele Carol însă, a cărui viață este o
pildă nu numai de vitejie mare și de nuncă
fără seamăn, dar care este puritan cum rar
se pomeneste, văzând că balanța dreptății
cam joacă, a pășit la mijloc, a spus nu-
mai câte va cuvinte și a vărsat în tot po-
porul credința, că nici o judecată nu se
aduce în țeara lui fără ca judecătorii să
cercetese cu d'amănuntul și să osândească
fără milă pe cel vinovați.

Perice de țeara asupra căreia veghiază
un asemenea rege.

Leandru.

ci cum spunea mai alaltăieri „Bud.
Hirlap“, după seceriș îndată grupe-
grupe de țărani Unguri și-au făcut
bagajul.

S'au întrebat însă oare și pre-
ocupa-se cercurile maghiare conducă-
toare de cauzele acestor emigrații. Și
dacă da, ce au făcut, pentru a le
pune capăt?

Teama ne este — dar' rău de
ce să ne pară — că ocupați cum
sunt cu maghiarizarea naționalităților,
conducătorii Ungurilor uită de frații
lor mai săraci și într'o buna zi ne
vom pomeni că a treia parte ori chiar
jumătate din Ungurii veritabili au
emigrat, ear' locul lor li vor umple
Kazarii, stăpânii noi de cari se tem
până și cei mai bogați magnați.

De aceea, lase visurile și coboare-
se la cruda realitate, cinstiții stă-
pânitori ai statului ungar.

DIN DIETĂ.

— Ședința dela 4 Septembrie. —

În ședința de azi s'a început discuția
asupra cvotei. Mare interes însă nu s'a ară-
tat în sinul deputaților față de această
cauză importantă, căci numărul celor de
față la ședință a fost de tot mic.

Primul orator al ședinței a fost depu-
tatul independist Batkay László, care nu e
de loc mulțumit de felul, cum se cere dela
parlamentul ungar încheierea provizorie a
cvotei și protestează în contra urcării ace-
steia. Tot asemenea și deputatul partidului
poporal Buzáth Ferencz protestează cu toată
energia în contra urcării cvotei, care nu e
— zice — de loc în proporție cu capabili-
tatea țării întru purtarea sarcinilor.

În asemenea sens a mai vorbit la
chestie și independistul Polónyi Géza, ear
după dînsul a luat cuvânt prim-ministrul
Széll, care a dat lămuriri și a stăruit să
alunge „Ingrijorările“ oratorilor.

Deciziunea asupra cvotei s'a pus apoi
la vot și a fost primită cu 112 contra 35
vo-uri.

A urmat apoi seria de interpeleții. Una
a lui Müllék Lajos pentru readucerea în pa-
trie a comorilor antice și istorice urgurești
din capitala Austriei, și a doua a noului
deputat Ernszt Sándor (poporal) în cauza
abuzurilor autorităților sârvești la alegerea
lui. Amândoror ministrul-președint Széll li-a
răspuns în chip mulțumitor și a promis că
va proceda după dorința interpeleților.

— Ședința dela 5 l. c. n. —

Aceasta a fost ultima ședință din
ultima sesiune a învechitului parlament
constituit înainte de asta cu cinci ani, după
chipul și asădănarea lui Báffy. S'a desbă-
tut o serie întregă de petițiuni, dintre cari
înse multe au rămas și pentru parlamentul
viitor.

O discuție mai avântată s'a produs
numai la petițiunile pentru ștergerea termi-
nului de afaceri neacoperite, la care a vor-
bit deputatul poporal Rakovszky István,
stăruind mai ales asupra conflictului dintre
agrari și mercantiliști.

Ministrul-președint Széll a răspuns cu
tot curajul său de stăpân al situațiunii,
căutând să mulțumească atât pe agrari, cât
și pe mercantiliști, pișcând puțin și pe bē-
trănul Tisza Kálmán și pe contele Károlyi
Sándor. A declarat adevărat că Széll, că eco-
nomul nu poate fi oprit în nisuița de a și
scoate în primul plan propriile interese eco-
nomice, precum nu poate fi nici mercanti-
list cu mintea întreagă, care să neglige a-
ceste interese economice. Însă — zice dl
Széll — mișcarea agrară o îngăduie numai
până când ea e de natură academică; dînsul
nu aprobă de loc, ca deputați liberali
să pășească pe față pe temeiul unui pro-
gram agrar. De altfel — zice, — dînsul

cu bacurie strunge la peptul său și pe agrari
și pe mercantiliști.

După trecerea discuției asupra peti-
țiilor, deputatul Szalay Károly a interpeleat
pe ministrul justiției asupra cortezărilor în
public ale unui judecător regesc din Hajtu-
Szoboszó, a cărui procedură o declară
ilegală chiar și ministrul însuși.

Cu aceste parlamentul actual și-a în-
cheiat rolul și activitatea începută înainte
cu cinci ani. Președintele Perczel și-a luat
„bun rămas“ dela „părică“ învechiți ai
partiei, ear în numele acestora, au făcut
același lucru deputații Horánszky, Polónyi
și Rakovszky și cu asta porțile parlamen-
tului s'au închis.

De bun augur.

Ven. Consistoriu diecesan, în sco-
pul executării concludului congresual
Nr. 61/1900, respective a elaborării
unui plan de învățământ corespunzător,
a constituit o anchetă școlară
din corpul profesoral dela seminar și
învățătorii: Augustin Boțoc, Iuliu
Vuis, Iuliu Groșorean, Iosif Moldo-
van și Protasiu Givulescu.

Ancheta s'a întrunit luni, în 26
August a. c., sub președința Reve-
renței Sale d-lui Roman Ciorogariu, di-
rector seminarial și a împărțit lucra-
rea planului.

Să sperăm, că cunoștințele teo-
retice ale d-lor profesori, consultând
și practica școlară, vor da în mâinile
învățătorimei un plan, care să cores-
pundă întru toate.

Venerabilului Consistoriu zicem:
Înainte, căci calea cea adevărată aș
luat.

Amicul culturii.

ULTIME ȘTIRI.

Răsboiul buro-englez.

Londra, 5 Septembrie. Cu data de 31
August și se raportează din Barberton agenției
Reuter: În 30 August lângă Maitland Buril
au asvârlit în aer un tren englez, ear p'un
altul, care i venise celui dintâiu în ajutor,
— l'au deraliat. Știrea spune, că nimeni
(?) n'a fost rănit.

Afacerea Szelle.

De mai multe zile deja, înșelătorul
advocat falit Szelle József a dispărut din
Arad, fără veste, d'el prin lege ar fi oprit
de-a se îndepărta din loc fără știrea judecătore-
ției. Alaltăieri reprezentantul lui Szelle,
Lounenfeld Károly a înconștințat pe cura-
torul masei, că clientul său Szelle e dus
în regiuni sudice, pentru a și restabili să-
nătatea înconștințarea însă nu i-s'a luat
la cunoștință, ci s'a transpus la procurorul
regesc din Arad, pentru motivul, că înainte
de plecarea Szelle ar fi trebuit să și ceră
permisia judecătorească, de-a părăsi Aradul.

După-cum se anunță, procurorul a
publicat deja actul de curențare a lui Szelle,
pentru a se ști ubicațiunea lui. În
urma acestora, reprezentantul lui Szelle
a luat măsuri, ca acesta în timp de 48 ore
să se reîntoarcă la Arad.

În această afacere celebră, a produs
mare senzație acum școarea aci a unui
înalt judecător, Dr. Conrad Imbing, preș-
dentul de senat al Tablei regesti din Bu-
dapesta, unul din cei mai apreciați juriști
ungari.

După-cum se șvonește, acest oaspeț
judecătorec a fost emis din partea mini-
strului de justiție, pentru a continua cere-
tarea în afacerea Szelle, cum și în alte afa-
ceri, ce stau în legătură cu acestea. Cer-
cetarea a și început-o deja cu ziua de azi
și o va termina în câte-va zile.

Instalarea părintelui Domide.

Bistrița în 22 August 1901.

După moartea protopopului Alexandru Silași, întâmplată în 19 Mai a. e. inteligența în înțelegere cu fruntașii poporului din Bistrița, prin o deputație emisă din sinul lor, au rugat pe Excelența Sa Episcopul diecesan, să se îndure a denumi la Bistrița un preot vrednic, care atât în împlinirea afacerilor bisericesti-scolare din Bistrița și din tractul aci aparținător, cât și în viața socială, politică și administrativă să fie la culmea chemării.

În 2 August n. e. am primit știrea, că Excelența Sa a împlinit deplin dorința Bistrițenilor, denumindu-ne de preot și protopop pe vrednicul, cunoscutul și simpaticul preot al Rodnei, *Gerasim Domide*.

O adevărată bucurie a cuprins toate inimile și cu toții binecuvântau gândul bun, cu care s'a făcut această nimerită numire.

Se aștepta deci cu nerăbdare introducerea noului păstor sufletesc, pentru a cărui primire Românii bistrițeni, inteligenți și popor și-am dat toată simțința, ca aceea să fie vrednică de persoana celui așteptat și vrednic de comuna bisericască, care-l aștepta.

Duminecă în 18 August, la 2 ore d. a., un bardeiu de 50 călăreți, urmat de inteligență și popor, peste 20 trăsură, au plecat din Bistrița înaintea iubitelui preot-protopop Domide. L-au întâmpinat la comuna Ișad, a treia de la Bistrița, însoțit de un număr mare de inteligență și popor din Rodna și jur, cari în 25 trăsură petreceau pe iubitul lor preot și prieten spre a ni-l preda nouă.

Întâmpinarea a fost înduioșătoare și însoțitoare. După o bineventură caldă roasă din partea avocatului Dr. G. Tripon, părintele protopop Domide se urcă la trăsură ce i-s'a destinat, însoțit de Dr. Tripon și 2 membri țărăni din comitetul bisericesc din Bistrița. Plecând în fruntea lungului șir de trăsură, la 5 ore d. a. a sosit în Bistrița între sunetul clopotelor, unde înaintea bisericii, în fața unui public numeros salutându-l Dr. Demetriu Ciuta în numele comitetului bisericesc, D-sa în o vorbire plină de emoțiune mulțamește pentru strălucita primire. Intrând în biserică, la urcarea amvonului a fost întâmpinat de bătrânul preot Enescu Murășan din Șieu-Cristur, administratorul parohiei în timpul vacanței, care adresându-i o alocuțiune însoțită și plină de sfaturi și povești binecuvântătoare, i-a predat crucea.

După celebrarea vecerniei, părintele protopop Domide a fost condus de comitetul bisericesc la casa parohială, unde la 8 ore seara Reuniunea română de cântări i-a făcut serenadă.

La 9 ore seara în otelul „Regele Ungariei” a fost seara de cunoștință, unde s'au adunat peste 200 persoane, între cari comitele suprem conte Bethlen Pál, contele Lázár și mulți dintre funcționarii mai înalți, sosind la orele 10 și delegatul episcopesc canonicul Ioan Georgiu.

A doua zi dimineața la 8 ore între sunetele traascurilor, s'a început serviciul divin, după care delegatul episcopesc în fața unui imens public, între care toate notabilitățile și reprezentanții autorităților și a confesiunilor, a îndeplinit cu multă demnitate ceremonia instalării.

La 1 oară după amiază a urmat banchet în otelul Regele Ungariei, la care, pe lângă un număr mare de inteligenți și popor români din loc și giur, au luat parte și reprezentanții tuturor autorităților civile și militare din localitate.

Seria toastelor a început-o delegatul episcopesc, canonicul Ioan Georgiu, care a închinat în sănătatea și viața lungă și fericită a Pontifului roman și a Majestății Sale Regelui Francisc Iosif.

Comitele suprem conte Bethlen și-a ridicat paharul în onoarea Excelenței Sale Dlui Dr. Ioan Szabo, episcopul diecesan, făcând și propunerea, ca această poftire de bine de aci de la masă, să i-se comunice și telegrafic, ceea-ce s'a și făcut. Pentru această deosebită atențiune arătată față de Episcopul diecesan, canonicul I. Georgiu s'a grăbit a ridica paharul și a închina în sănătatea comitetului conte Bethlen.

Au toastat apoi Dr. Leo Scridon, prim-vice-notar comitatens, pentru delegatul episcopesc, avocatul Dr. D. Ciuta și primarul orașului Friedrich Sadler pentru serbătoritul preot-protopop Domide; Dr. G. Tripon pentru confesiunile conlocuitoare, la care respuzând protopopul sâseac Csallner din Aldorf, preotul reformat și redactorul foit locale ungurești „Beszerce” și administratorul parohial gr. or. din Bistrița Pavel Beșea au felicitat cu toții pe protopop Domide.

După acestea medicul din loc Dr. Ales. Pop, felicitând armata și pe reprezentanții ei de față: colonelul de lîne Neudeck și majorul de la honvezi Forget, colonelul Neudeck într-o vorbire frumoasă și pătunsă de idei umanitare, închină în onoarea preoșimel și în special a protopopului Domide.

A toastat candidatul de avocat Dr. Dionisie Login pentru administrație și reprezentanții ei vice-comitete Gottfried Kuales, și pentru justiție, reprezentată prin presidentul tribunalului Kendei, cari respuzând asemenea au închinat în onoarea serbătoritul protopop Domide.

Grigore Scridon, asesor orfanal, a ridicat paharul său pentru comitetul bisericesc; luminatul director al gimnasiului sâseac din loc Georg Fischer a vorbit cu mult sentiment pentru tinerețea română; Ignat Seni, învățător fundational în Năsăud, pentru Domide, în numele reuniunii învățătoresci „Mariana” din Năsăud; Procopio Cutean, asesor orf. pentru primarul orașului Sadler; candidatul Dr. Valeriu Moldovan pentru directorul gimnasiului sâseac Fischer și contele Lazar Imre pentru Domide.

La urmă serbătoritul protopop Gerasim Domide într-o vorbire plină de sentiment, mulțamește de strălucita primire, ear delegatul episcopesc exprimă calde mulțamite comitetului suprem conte Bethlen și celorlalți onorații și reprezentanți ai autorităților, pentru onoarea și bunăvoința arătată față de credincioșii bisericii române, ridicând priu prezența lor măreția serbării de azi.

Seara a fost petrecea populară, la care a asistat și părintele protopop Domide, însoțit de mai mulți inteligenți români.

Oazeții din giur s'au depărtat, o parte după sfârșirea banchetului, ear ceilalți în dimineața zilei următoare, ducând cu sine fiecare frumoasă impresie de la o serbare succasă atât de splendid, de cari rar se întâmplă în viața românească și și mai rar în viața noastră bisericască.

Amănuntele de mai sus le-am luat din „Unirea”. Aceleași lucruri s'au publicat de altfel și în „Tribuna”. După-cum se vede, la instalarea unui protopop au luat parte și capii din comitat maghiari, fișpanul și vicifspanul. Ei au toastat la banchet și între altele s'a trimis telegramă omagială și episcopului Szabo, care nu e tocmai dintre prelații naționaliști, ci tocmai acum se distinge prin prigonirile contra d-lui Dr. V. Lucaciu.

Departă de noi gândul să învinuim fie pe naționaliștii Ciuta și Tripon, fie pe serbătoritul Domide, fostul martir și cu toții bunii Români. Constatăm numai, că ziarele române, cari la instalarea dela Arad învinuiseră pe mult veneratul episcop al Caransebesului și pe actualul vicar Mangra, — din incidentul „înfrățirilor” dela Bistrița n'au socotit că s'a întâmplat vre-o „tradare”.

Și drept au judecat. Ar fi fost însă bine și multe certuri nu se mai întâmplau, dacă ar fi judecat cu aceeași măsură și asupra instalării dela Arad.

Convictul învățătorilor.

Trăim timpuri, în cari și cele mai de jos straturi ale societății omenești, conștit fiind de soartea și de cel mai apropiat viitor al lor, și-au unit forțele întru promovarea intereselor lor particulare și ale familiilor lor.

În fața acestei conștit societăți, posibil și permis e, ca noi, locomotiva spirituală a omenimel, noi, cari din greu purtăm jugul martiriului, și cari debilitați cădem sub sarcina grea a creșterii familiilor noastre, — să mai privim cu proverbiala noastră indolență, lasoartea tristă și la viitorul dureros al familiilor noastre!

Biserica și națiunea va realiza un pas gigantic spre progres, când prin un sprigin călduros și desinteresat va face, ca învățătorul român să treacă pragul școlii ușurat de cugetul negru și inoportabil al lipselor creșterii familiei sale.

Sacrificaiți fiind pentru cultura neamului, cuvânt avem a cere, sacrificiul națiunii pentru creșterea familiilor noastre.

Colegi iubii! — în suferința o societate, care nu tinde însași a-și ameliora poziția și soartea, nu este deamă de o soartă și un viitor mai bun!

Timpul eremiadelor a dispărut, voința tare și bărbătească trebuie tradusă în fapte, copiii noștri lipsii de mijloacele culturii, cu voce rugătoare ne cheamă la o operă măreț și umanitară.

Icoană vie să ne fie exemplul străinilor, cari au adunat și investit în cele 10 case de ajutorare și de creștere a familiilor lor bani strinși numai de dășii, peste jumătate milion de coroane. Priviți programele întrunirilor lor, cetii rapoartele adunărilor lor, și veți vedea, la ce simț de datorie s'au ridicat, sacrificând cu toții pentru asigurarea creșterii familiilor lor.

Celor indolenți, celor nelcrezuți în puterile lor și neconstanți în voința tare de a contribui la ameliorarea propriei lor sorți, le punem în vedere monumentalele institute culturale ale lui Francke din Halle, a căror temelie s'a pus din 7 fl. și cari după abia 2 secole reprezintă o valoare de 1,500 000 marce.

Aceste școli sunt frecventate de 3—4000 elevi, condași de 150—200 profesori.

Dar ce să vă spui, au nu vedeți la noi fondul pentru teatru român, care în un rest mp scurt, va realiza mărețul scop de a susține teatru național român.

Colegi iubii! ce lume ar fi pentru noi, când ne am trezi odată, și încălziți la acel foc sacru al înflăcărilor pentru interesele familiei noastre, ni am lăpăda d' pro-

Descântece:

Descântec de moroni și strigoni.

Pleacă moroni cu strigoni
Prin sat,
Cu steag negru ridicat,
Cu gurile căscate,
Cu chiciurile resflaciate.
Umbla dela casă la casă,
Unde-o aflat ușa descuiată,
Sau fereasta destupată,
Acolo'n casă s'o băgat,
Pe care l'o aflat
În pele culcat,
Înima i-o îmbrucată,
Sângele i-o bătut,
Șelele i-le-o închepturat,
Puterile i-o sêcat,
Bun de nimic l'o lăsat,
Dar bolnavu se văita,
se vâra,
Cu glas mare, până'n ceriu,
Cu lacrimi până în pământ,
Nime nu-l vedea,
Nime nu-l auzia.
Pe scară se scobora,
Pe bolnav întreba:

Ce te vaiți?
Ce te vșerez?
Cu glas mare până'n ceriu,
Cu lacrimi până'n pământ,
Că eu te-am auzit
Și la tine-am venit.
Dar bolnavu așa grăia:
Sfântă Maică Marie
Cum eu nu m'oiu cânta și
vâra,
C'aseară m'am culcat
Mândru și frumos,
Gras și sănătos,
Cu oasele sănătoase,
Cu carnea virtuoasă,
Și dac'am adormit,
Moroni cu strigoni or venit
Ș'or aflat ușa descuiată
Și fereasta destupată,
În asupra m'or suflat,
Sângele m'or turburat,
Puterile m'or sêcat,
Ban de nimic m'or lăsat.
Sfânta maică Maria când auzia,
În mâna stângă,
Lua crucea sfântă.
Și'n mâna dreaptă
Lua sabia curată.
Cu crucea la-amenința,
Cu sabia-i tăia.

Moroni și strigoni îi mâna
La marea neagră și opria
De frica maichii Mării se
ducea.
Maica Marie, în stăoi de
piatră-i încunia.
În fundul mărilor îi așeza,
Bolnavu rămânea
Curat, luminat,
Ca de moșă-sa scaldat,
Ca de poșă creștinat,
Ca de naș botezat. Amin.
Leac să-i fie
Dela Sfântă Maică Marie. —

Zorile.

Rămâneți cu sănătate,
Că eu mă duc d'ăia parte,
Unde zori nu se varsă,
Nici soare răsare.
Pe cel câmp-o pojarit-o,
Fuge-mi cerbu mohorit-o,
Cu copite potcovite,
Cu cornițe poleite,
Poleite cu argint.
Dar în coarne ce-mi d'aveare?
Un legănel de uiagă;
Dar în leagăn cine-mi șede?
Șede-mi N.... tinerea.

Dar dacă mi-o d'apues,
Așa de tare-mi fugia,
Din copite schintei merg,
Dar din gură sânge-i cure —
Și din nas veninu-i pică
Până sus la vânăție,
La Sfânta Maică Marie.
Și la roșu răsărit
La cel măr mare'nflorit,
Șede-mi Domnu Christos
Pe scânel de argințel
Și pe vig de ușinică
Și la masă de mătășă.
Mi-și șede și mi-și scria
Ce'n lume ce era.
Dar N.... cându-l vedea,
De departe ingenunchia,
Și d'apropcel poala-i țuca,
Grele lacrimi slobomia.
Scrie-mă, Doamne, l'ai vii,
Nu mă scria la cei morți
C'o fi, Doamne, cu păcat,
Că prea mult dor am lăsat.
La ai mei frățiori
La a mele surorele
Și la ai mei nepoței
Și la i mei veciniori.
Nu te poate maica scrie,
Că cerneala s'o sfârșit,
Cărțile s'or umplut,

veștala noastră indolență și petricică de petricică am pune la această măreață instituție. Cătră voi, frați de suferință, imi adresez rugarea, pe voi vă rog cu ochi lacrimenți, pe voi — cari cădeți debilitați sub greutatea sarcinei — vă conjur pe ce aveți mai scump în astă lume — familiile voastre: alergați și prin o părintească însuflire ștergeți lacrimile fiilor și ale orfanilor vostri; faceți, ca prin însuflirea și sacrificiul vostru, ideia convictului trup să se iacă.

Avem reuniuni și conferențe: în acestea să se înceapă a se agita chestiunea cu toată serioșitatea, să contribuim ca particulari și ca corporațiuni.

Ce monumente mărețe, modele de adevărat cult al bărbatilor meritați am avé — din cari generațiile viitoare să se hrănească cu nobilul sentiment al venerațiunii neperitoarelor lor merite — când pe ușa oșebitelor chilii am ceti inscripții ca:

„Memoriei marelui Andreiu“: Albina.
„Memoriei lui Ioan Popasu“: Reuniunea Caransebeșeană.

„Memoriei lui Moisi Fulea“: Reuniun. Inv. Brașoveni.

„Memoriei lui Moisi Nicoară“: Victoria

„Memoriei lui D. Tichindeal“: Timișana.

„Memoriei lui Dr. G. Popa“: Arădani etc. etc.

Reuniunile să facă temelia fundațiunii de întreținere, prin:

a) cvotisațiunile anuale ale membrilor,

b) prin arangiarea de producțiuni,

c) prin rescumpărarea cununilor penței reposit și a felicitărilor de anul nou.

d) prin tipărirea de ședuli à 20 și 10 fileri, sub titlul „cărămizi pentru edificarea casei pruncilor sârmani“.

e) prin edarea chipurilor meritaților bătați: Andreiu Șaguna, Gozdu, Tichindeal, Ioanovicu etc., și venitul net să fie în beneficiul fondului pentru convict.

f) prin un apel călduros cătră fruntașii neamului, cătră casele de păstrare și cătră toți binefăcătorii neamului.

g) prin introducerea în fiecare școală a cutiuțel pentru pruncii sârmani.

Fericitul protopresbiter George Crăciunescu, a întemeiat și susținut alumneul din Timișoara, adunând bicate, legume etc.

În urmarea agitațiunii serioase a unui grup de învățători, vedem cum reuniunea învățătorilor convocată la Timișoara pe 12 Septembrie a. c. a pus la program chestiunea creării unui fond de stipendii.

O rugare sinceră adresăm amicilor noștri de principii: să nu peardă din vedere, că numai o creștere controlată poate da deplină garanție viitorului națiunii; să creștem deci fundațiunii pentru întemeierea convictului.

Comloșul bănășean, 20 August 1901.

Iuliu Vuia.

Invățătorii străini, spriginiți de toți factorii, realizat au la 1 Septembrie inaugurarea convictului lor în Timișoara.

Biserica și națiunea română, credem că vor fi gata a sprigini nobilele noastre nisuițe și prin asigurarea viitorului familiilor noastre, vor garanta progresul și viitorul națiunii.

Cu drept cuvânt deci considerăm cauza convictului, de cauză a națiunii, cătră care și formulăm justele noastre pretenții, în chip de rugare respectuoasă, de a fi spriginiți în marea noastră operă de cultură, așa precum vedem că alte națiuni își spriginesc pe învățătorii lor.

Bărbatilor cu nobile sentimente, presidentului Emanuil Ungurianu, trimitem urările noastre de bine. Înainte și binecuvântarea și lacrimile orfanilor și ale celor suferinți, te vor însoți aici și dincolo de mormânt!

Comloșul bănășean, 20 August 1901.

Iuliu Vuia.

Mărirea Germaniei.

Numărarea dela 1 Decembrie 1900, se știe, a găsit în Germania 56,345.000 locuitori, cu 4,065.000, sau cu 7—8% mai mult ca la 2 Decembrie 1895. Aceasta e o creștere mijlocie de 801.000 locuitori pe an,

Dela număratoarea din 1871, adică de 30 de ani, Germania care număra atunci 40,816.000 locuitori a văzut crescându-i populația cu 15.529.000 persoane, adică cu 38% Mijlocia anuală este de 520.000 locuitori. Se înțelege ușor influența economică a unei asemenea „aluviuni umane“, cu atât mai mult, că această populație s'a dirigit cu deosebire către orașe, printr'un fenomen economic asemănător cu acela ce se produce în țările industriale, ca Anglita, Franța și Belgia.

Astfel, în 1871, Germania nu avea decât opt orașe cu o populație de peste 100 000 locuitori; acestea erau după ordinea lor de importanță: Berlin, Hamburg, Breslau, Dresda, München, Colonia, Koenigsberg și Lipsca, cari în total numărau două milioane de indivizi. Astăzi aceste orașe cuprind aproape 5 milioane de locuitori, iar numărul orașelor cu o populație mai mare de 100.000 de locuitori se ridică la cifra formidabilă de *trei-zeci și trei* cu 3,911.000 de locuitori.

Berlinul are 1,888.000 sau, dacă vrem, 2,077.000 dimpreună cu Char-

lottenburgul, cu care este unit. El n'avea decât 850.000 în 1871.

Hamburg este o mare cetate de 706.000 locuitori și dacă i-se adaugă orașul prusian Altona, care face materialmente corp cu el și are 161.500 locuitori se ajunge la 867.000 suflete, față de 285.000 câți erau în 1871. München, cu 500.000 locuitori, avea acum trei-zeci de ani 169.000 locuitori, fiind al cincilea oraș clasificat după populație între orașele imperiului. Populația lui s'a întreit pe când aceea a orașului Lipsca s'a împătrit, crescând dela 106 000 la 455.000 locuitori.

În Breslau s'a îndoit populația, ajungând la 423.000 locuitori.

Asemenea și populația orașului Dresda s'a îndoit, și capitala Saxoniei deși întrecută de rivala sa Lipsca, are totuși o populație respectabilă de 395.000 locuitori. Tot în Saxonia se află un oraș, care a crescut americaneste. Acesta este citadela industrială Chemnitz, care n'avea mai mult de 68.000 locuitori în 1871 și care are astăzi 206.500 locuitori. Nürnberg în Bavaria, un alt mare centru industrial, a avut o dezvoltare tot atât de însemnată, crescând dela 83.000 la 261.000 locuitori.

Dar' în Westfalia progresul industriei minelor de cărbuni și a marelui metalurgii, a determinat sporurile cele mai de seamă. În curs de treizeci de ani populația acestei regiuni, care este astăzi de 3,188.000 locuitori, a crescut cu 79.6%. Numai aglomerările urbane din Berlin și Hamburg prezintă o proporționalitate mai mare.

Provincia Rhinului, unde s'au dezvoltat în special industriile textile și usinele de construcțiune mecanică, a văzut crescând numărul locuitorilor săi cu 61%, ajungând la 5,760.000. În aceste două provincii se găsesc, afară de Colonia, oraș magnific de 372 000 suflete, cetățile industriale Düsseldorf (214.000 în loc de 69 000), Elberfeld cu orașul vecin Bormen (300.000 în total față de 145 000 în 1871), Dortmund (142.000 în loc de 44.000), Essen (118.000 față de 51.000), etc. Cât privește Mannheimul, devenit, mulțumita lucrărilor de ameliorare ale Rhinului, un mare port fluvial și târgul de aprovizionare de cereale al Germaniei-de-sud, este un oraș de 140 000, locuitori, care n'avea decât 39.000 în 1871. Formidabilă

este această creștere, care se ridică la 25%!

Deoarece Germania nu are decât un foarte mic număr de ceriere de piatră pentru zidit (calcar, gresie sau granit de gips), casele din nouile sale orașe au fost clădite cu cărămidă, iar tencuiala se face în ciment și mortar de var. De aceea industria cimentului în Germania a făcut progrese așa de mari. În 1871 nu erau decât 29 de usine de ciment, cari dădeau 408.000 tone. Două-zeci de ani mai târziu, erau 66 de usine cu o producție de 2,500.000, de o valoare, care trecea de 100 milioane lei. În 1900, producțiunea a trebuit să treacă de 3 milioane de tone, deoarece transportul cimentului pe calea ferată, care era de 2.054.000 tone în 1897, s'a cifrat deja la 2,525.000 tone în 1899. Importanța acestei industrii este de așa natură astăzi că, în 1900, au fost exportate din Germania 600.000 tone de ciment, valorând 31 milioane lei, dintre cari 200 000 tone în Statele-Unite, 38.000 tone în Australia și 200.000 în Brazilia. Câte avantajii găsește navigațiunea germană în această marfă de export!

Cu toate că lemn este mult în Germania, există o tendință în construcțiunile urbane de a-l substitui cu pardosele, prin șine și tablă de oțel. Se evaluează la 800.000 tone cantitatea de fer sau oțel eșit în fier care an din laminarele germane. De asemenea figurează cantități considerabile de fer exportate, în statistica vamilor.

Cele ce am spus despre progresele, pe cari le-a făcut Germania în industria cimentului și ferării se potrivește de asemenea în mod foarte larg și diferitelor alte industrii.

Mărirea orașelor a creat de asemenea o bogăție imobiliară, moderată, ce e drept, de o exagerațiune a regimului ipotecar; tot odată, proprietarii terenurilor și a grădinilor incorporate în câți-va ani în orașele marite au realizat foarte repede bogății foarte însemnate și cari au contribuit, odată cu expansiunea comercială și industrială, la îmbogățirea globală a Germaniei.

În același timp, guvernele confederate au contribuit la extensiunea căilor de comunicație ferate sau fluviale, și cheltuielile, cari au rezultat din aceasta, au avut influența lor asupra produselor industriale ale imperiului.

Astfel, drumurile de fer germane cari erau de 21.650 kilometri, au sporit la 41.820 în 1900. Pentru construirea acestor 20.000 kilometri s'au fost angajat un capital, care trece de 7 jumătate miliarde de lei, ceea ce reprezintă, ori-cine poate vedea, o dotatie importantă pentru lucrul industrial. Aci sprigina guvernului prusian a fost dat în mod larg în favoarea industriei germane, deoarece multe din furnituri au fost făcute de prețuri superioare a celor oferite de concurența străină și cea engleză special. Această perioadă n'a fost lungă durată; ea s'a terminat pentru a da industriilor metalurgice o impulsione. De zece ani lungimea rețetelor ferate a crescut înocă cu 7.10 kilometri și s'a consacrat atât acestei creațiuni, cât și a îmbunătățirii liniilor vechi, o sumă de 2 jumătate miliarde. Aceste îmbunătățiri sunt considerabile și s'au făcut numai din cauza sporirii populațiunii și a traficului, care a rezultat de aci. Toate marile gări din Germania, afară de cele din Berlin, au fost, de două-zece de ani încoace, reconstruite și mă-

Și condeile s'or perdat.

Numa maica mi-te-o scrie

Unde este masă 'ntinsă

Și făcioare d'aprinsă

Și scăunele chitițele

Să șezi, drago, tu pe ele:

Acolo mi s'or d'alege:

Moși bătrâni pe barbe d'albe,

Babe pe cărjoare,

Chimeți pe băticele,

Tinereți pe gugimănoare,

Tinerele pe gintele,

Tineri junți pe păuni,

Și fete mari pe mumuni, —

banți pre cap —

Copii mici pe fășioare.

Maica Marie de mânășă mi-o lua

Și la raiu că mi-o ducea,

Un păhar cu apă 'i da,

Și-un stălpșor de busuoc.

Cu apa raiul stropia,

Cu stălpșorul îl mătura,

Mătura și suspina

Că greu dor o sjuncea

De lumea cu soare.

Puneți spete la pământ

Și te dă spre putrejit,

Că atunci vei re'nturna,

Când cerbiț or ara

Și ciutele or sēmăna.

Răcășdia, (Bana!)

Emilian Novacovicu,
învățător.

Poesii Poporale.

(Din Varșand).

Măi bădiță, dorul tēu,

De l'aș pute căpșta,

Eu cu drag că l'aș lua;

Și l'aș face stog în prag

Și l'aș îmblăți cu drag,

Și l'aș cerne prin sprincene

Și l'aș da inimii mele,

Doar s'ar stēmpera de jole.

Că de când ne-am depărtat,

Inima 'n mine-a sēcat

Și 'n grea boală m'am băgat.

Bade, bădișorul meu,

De-al tēu dor să știți că mor.

Ved cu ochii cum slăbesc,

Și mă usc și 'mbētrānesc,

Și eu leac nu pot afla;

Leac mi-ar fi gurița șa.

Ha', bădiță, la isvor

Să ne sārūtăm cu dor,

La isvor cu apă rece,

De-al tēu dor mie mi-ar trece,

De cât zac și cât bolesc

Și mă usc și 'mbētrānesc.

Frunză verde de masline,

Plānge inima în mine,

Că ce-am iubit mai cu drag,

Pe mine că m'a lāsāt;

Că l'am iubit pe de-ascuns,

Cine ne-a vēzut ne-a spus.

Cin' ne-a despărțit pe noi,

N'aibă nici cule la cruce,

Nici la groapă cine 'l duce.

Frunză verde de bujor,

C'am iubit un prețetor,

Când l'am iubit mai cu drag,

El pe mine m'a lāsāt.

Culese de: Onița Bondis.

rite. Sunt minunat de comode gările din Dresda, Colonia, Hanovra, Francfort, Brem. Gara din Dresda este chiar un monument somptuos.

Pentru căile navigabile, semnalam ameliorarea Rinului, a Elbei și Oderului, creațiunea canalului dela Ems la Dortmund, a canalului dela Elba la Trove, a canalului maritim dela Baltica la Marea Nordului, cari au necesitat cheltuieli de sute de milioane. Resultatul este, că Mannheim, la confluența Rinului și Neckar, și Ludwigshafen, situat în fața Mannheimului, pe râul bavarez al Rinului, care, amândouă, nu primisă în 1890 decât 1,300.000 tone de mărfuri, 20 de ani în urmă au debarcat sau ambarcat 6 milioane și jumătate, este că traficul orașului Francfort pe Main, dela 152.000 tone în 1884 a trecut peste 1,200.000 tone. Vasele nu ducău pe Oder, la Breslau, decât 125.000 tone în 1880; dela 1898 ele au transportat peste două milioane. Pe Elba, Magdeburgul a dublat traficul său în 20 de ani, care, în anul trecut, a fost de 2 milioane de tone, pe când Dresda a ajuns la un milion. Și Berlinul, el singur, cu cele 6 milioane ale lui, a luat o importanță egală ca jumătate din Hamburg.

Pretutindeni se constată sfortărea perseverantă a guvernelor confederate pentru a deta Germania cu o dezvoltare economică în raport cu trebuințele industriei sale; pretutindeni se întâlnește o coincidență de acțiune într'un mod perfect determinat. Călea ferată nu este de loc inamicul drumurilor navigației. Totul concurează la realizarea unui unic program: a face din Germania o națiune a cărei putere economică să fie în raport cu rangul pe care îl da forța sa militară.

Impăratul Rusiei în Franța

Ziarele din Reims au știrea, că marea revistă militară din Bétheny, va avea loc în ziua de 20 Septembrie.

Consiliul municipal din Reims a votat un credit de 25.000 lei pentru a preîntâmpina diferitele cheltuieli relative la venirea posibilă a președintelui Republicii la Reims; în același timp însă consiliul a dat administrației municipale autorizația de a trece peste această sumă, dacă trebuința o va cere.

„Dacă marea noastră cetate republicană — a zis primarul socialist din Reims cerând consiliului veterarea creditului de 25.000 lei — va trebui să primească visita șefului statului însoțit de Impăratul Rusiei, suntem datori să facem o primire convenabilă și demnă de orașul Reims, păstrând în același timp simplitatea, de care o democrație trebuie totdeauna să dea exemplu.”

Se crede în general, că la 18 Septembrie, Țarul, care va asista dimineața la ultima operațiune a marilor manevre, va visita, după amiază, orașul Reims.

Impăratul Nicolae II nu va fi de altfel primul suveran rus, care ar visita orașul Reims: Petru cel Mare a fost acolo la 1717; Alexandru I a fost în 1814 și 1815. Dacă, în 1901, Nicolae II va trece pe câmpiile din Bétheny revista trupelor franceze, Alexandru I, în 1848, a trecut deasemenea o revistă, rămasă celebră, pe câmpia din Vertus.

Petru cel Mare vizită Reims-ul părăsind Parisul pentru a se duce la apele din Spa. Înainte de a intra în oraș, el se opri la Jochery-sur-Vesle, unde municipalitatea din Reims îi oferi un banchet, la care s'au servit șase șuncii trecând o greutate de 68 livre, șase mari pateuri de vânat, două mari butoaie de bere, un butoiu de vin și șase sticle de rachiu.

La 22 Iunie 1717, la ora 1 după amiază, el își făcu intrarea sa în Reims.

Poarta Parisului a fost decorată cu armele sale, pictate de Claude Vellart, cu cheltuiala orașului; compania arcașilor făcea gard în afară de întăririle orașului, iar burghezia a fost sub arme pe toată întinderea fortăreței Vesle. Municipalitatea a cheltuit atunci 800 de livre pentru această primire. Pregătiri zadarnice, deoarece ce monarhul fugia de ceremonial cu multă îngrijire. Nici unul din corporațiunile orașului nu l'a putut întâlni ori saluta. În loc de a descinde la palatul unde arhiepiscopul era pregătit să-l primească, Țarul a făcut să fie condus la catedrala din Saint Remi, unde înaltul prelat a fost nevoit să se ducă. El era nerăbdător să vadă acest sfânt locaș.

Eată, după un martor ocular, Jean de la Motte, secretarul consistoriului din Saint-Remi, povestirea acestei vizite:

„Arhiepiscopul se duse afară la ușa mănăstirei ca să dea mâna Majestății Sale la scoborirea din trăsura. Țarul a făcut cunoscut prin interpretul său, că vrea fără nici o întârziere să vadă sfânta sticlă, în care se păstra mirul cu care se ungeau regi Franței. A fost condus deci în biserică și fără a se opri în altar se duse direct unde era păstrată sticla cu mirul.

„După această primă vizită, Țarul fu condus în marea sală, care da în grădină, unde a luat o colățiune, a beut bere și apoi un pahar de vin, făcând semnul crucii înainte de a be. După mai mult de un sfert de oră Țarul exprima dorința, că vrea să vadă încă odată sfântul odor, și că voește să se deschidă cutia în care se păstra. I-s'a răspuns, că se cere timp până să se gasească cheile pentru a deschide cutia. El răspuse, că până când se vor găsi acele chei, va merge să viziteze Saint-Nicaise și plecă în trăsura arhiepiscopului. El vizită biserica, dar fără atenție, și se refutoarse la catedrală, unde admiră figurile celor douăsprezece pari ai Franței și fără a reîntra în mănăstire, s'a urcat în trăsura Monseigneurului, care îl conduse la palatul arhiepiscopal.

„În aceeași seară chiar, Țarul a plecat la Reims.”

Ziarele rusești continuă a comenta cu simpatie știrea despre călătoria paterului imperiale.

„*Novoie Vremea*” zice că, această știre nu va găsi în Rusia un ecou mai puțin vesel decât acela, pe care l'a găsit deja în Franța. Acest ziar exprimă convingerea, că voiajul Impăratului și Impărătesei va fi primit cu plăcere de către toți aceia, cari doresc pacea nu numai în Rusia și în Franța, dar peste tot unde un meschin egoism n'a înăbușit aspirațiunile umanitare, cari caracterizează popoarele creștine.

„*Birjeviya Viedomosti*” (Gazeta Burselor) vede de asemenea în această călătorie un eveniment politic, care va contribui înainte de toate la consolidarea păcii.

În Germania, dispozițiunile pacifice sunt deasemenea accentuate.

„*Vossische Zeitung*” spune, că pacea nu este compromisă nici de alianța Germaniei cu Anglia.

Bismarck n'ar fi așteptat, zice numitul ziar, a opta între cele două puteri, ci cultiva la fel pe una ca și pe cealaltă. Invitarea făcută Țarului este probă că se va urma aceeași politică. Invitațiunea fiind venită din Germania, nu trebuie să se dea multă importanță evenimentului.

Un refuz al Țarului ar fi fost semn de reavoință cu Germania într'o intimitate extraordinară. Țarul poate foarte bine să vie la Danzig, cu toate că este hotărât la măsuri de represalii în contra urcării taxelor cu cari Germania lovește importațiunile ruse.

Cântul și sănătatea.

— Studiu pedagogic-higienic. —
(Urmare și fino).

Invățătorul care forțează la cântare pe elevii ce sunt în schimbarea vocii, fie ei chiar cei mai buni în cant, în contra sănătății păcătuiește; scăderea e aceea: că cel

mai bun elev chiar înaintea esamanului răgușind numai cu greu poate cânta, dar ca să nu rămână afară cântul cel mai frumos al esamenului, învățătorul silește pe elev ca să cânte; acesta și cântă destul de bine, dar elevul respectiv cu ani după esamen rămâne răgușit și nu numai organele cântării ci și organele respirației sunt atacate neîncetat.

Privind lucrul din aceste puncte de vedere, până acuma numai laturea stricăcioasă a cântului am cunoscut-o; nu e de dmirat, că colegiul nostru fiind slăbiți atât trupestă cât și sufletește pelângă sistemul de învățământ de acuma, și laturea stricăcioasă a cântului ni-o reprezintă înaintea noastră. A sili pe copiii noștri cei veștezi, palizi și cu mușchi slabi să cânte de multe-ori, este un adevărat lucru de temniță. Aceasta e o adevărată forțare spirituală și trupestă, ce dărmă fundamentul sănătății copilului și micșorează puterea vieții. Pecând din contră, cântecul cântat de copil cu voie și cu entusiasism, lărgiște plămânile, potențiază puterea vieții.

În lucru totuși este ceva mângâiere, adică aceea: că numărul învățătorilor inteligenți și pricepători în lucru, în continuu se înmulțește; și apoi sub dreapta conducere a acestora se urmărește cântul cu cea mai mare băgare de seamă. Maid departe, unde copil stăpânește conducerea neisteață a învățătorului, de celea mai multe ori se scutesc sau apără sub tot felul de preteste; și în fine, spiritul acela german, care mai mult de 100 de ani deja nu lasă afacerea doctrinei române a deveni spirit român, această apăsare de smeu se pare ca și cum ar slabi.

De alimentarea să ne încredem în puterea de viață a protopărinților noștri. Geniul român s'a luptat cu greco-turcul, și fiecare luptă a potențiat numai puterea sa de viață. Turco grecul demult s'a veștezit, românul însă s'a întărit. Lupta cu spiritul german a fost mai grea dar și mai periculoasă, pentru că a atacat la fundament românismul, lucăt a avut foarte mare influență asupra creșterii copiilor, și ate și astăzi. Însă de prezent pe tot terenul se poate simți, că spiritul român e mai tare, și și știe câștiga valoare drepturilor sale; direcțiune germană însă se restrânge în spaț. Numai după aceea să ținem ce e bun în direcția spiritului german, iar direcția spiritului nostru să o dezvoltăm până la putincioasă perfecționare!

Atunci de bună seamă vom putea progresa alături cu alte popoare culte trăitoare în secolul al XX-lea; sporind puterea noastră de viață, să cântăm voioși — și în deplina sănătate!

Hordou în August 1900.

Antoniu Demian.

RĂSPUNS

la corespondența din Nr. 145 din *Tribuna Poporului*, publicată sub titlul „Nedeia din Oravița-română”.

Onorată Redacțiune!

Un individ a abuzat de ospitalitatea D-voastră prin corespondența din vorbă. Bisericele noastre gr.-or. sunt avizate exclusiv la denariul poporului drept-credincios și se pot susține în majoritatea lor din ajutorul propriu. Un astfel de ajutor propriu a fost contemplat să fie și prețul de 20 fl. de persoană, preț de intrare la rugă bisericeii gr.-or. române din Oravița-română, când înainte cu 2 ani a hotărât comitetul și sinodul ei să pună pe intrare la rugă. Altcum cum ar pute să plătească muzica și alte spese, că dela jocurile plătite au intrat d. e. anul acesta în ziua cea mai frumoasă abia 22 cor., în alta 15 cor. Protocolul intratelor se făcea în public și îl vedeau toți cei ce se interesau că jocurile plătite și cu intrări cu tot a avut biserica abia un venit de 137 cor.; muzica a costat 90 cor.

Din aceasta se vede, că fără de intrare plătită ar fi trebuit biserica să plătească din gata, ca să se distreze poporul; un lucru, de care numai corespondentul

rutăcios s'ar fi bucurat. Dar în ciuda lui poporeni gr.-or., au cercetat ruga cu mic cu mare, ceea-ce se vede din venitul frumos față cu timpul nefavorabil, ce era pe la noi la sft.; ilie.

Eată, Onor. Redacțiune, fapte expuse în lumina adevărată și nu cum le arată raportorul pomenit. Dacă-și dă dinasul aiere de raportor sfetnic, apoi de ce nu condamnă faptul, că coreligionarii gr.-cat. la ruga noastră își găsesc timpul și ocaziunea să dea concerte, ca nu cumva să cerceteze uniții concertele noastre și să se întâlnească frați cu frați într'un loc plăcut, de unde să dispară certele confesionale și ura nutrită cu un zel păcătos adese-ori între neamuri. Ear' pe cei indiferenți de luptele dintre noi să-și aducă în impasul de a nu ști la care concerte să meargă, ci prefer mai bine să rămână acasă; și să le mai dea sfat, ca să nu stea în mijocul drumurilor arangiatorii balurilor gr.-cat. și să invite demonstrativ publicul plecat la noi clevetind, că la balul nostru n'ar fi nime etc., ca d. e. astă iarnă la balul Zăpostirii. (Desaprobăm aceasta! — Redacția).

Noi n'avem nimic în contră și nici nu facem concurență fraților de altă lege, când fac ruga în curtea lor în amintirea premiului câștigat la „Astra” în Lugoj. Și dinșii pun preț pe intrare, fiind-că nu li-se mai prinde să colecteze și dela ai noștri ca să se laude că la ei poporul își petrece gratis. Un om rătăcios însă toate acestea nu le vede, ci cu nerușinare ne impută „abusuri, cari indignează poporul foarte mult”.

Te plângi cu lacrimi de crocodil, te faci că te doare faptul că nu e frecventată biserica gr.-or., ca mai înainte. Cum să fie cercetată, când atâți clevetitori i-s'au ridicat pe cap încât numai mila lui Dumnezeu mai știe, cum de cu toate acestea mai prosperează!

Petrecerea dela ruga noastră a fost cu licență dela autoritățile administrative-politice; ergo avea dreptul să încasseze prețul bagatel de 20 finici (mulți au intrat numai pe 10 finici), cu toate acestea o femeie gr.-catolică intră în curtea bisericească fără să plătească. La provocarea casierului s'a opus în modul cel mai obraznic, făcându-ne cerșitori. După dinsa au venit cuscreniile ortodoxe, oamenii cu stare, muncitori și cari abia cercetează 1—2 pe an sft. biserică. Dinșii asemenea au denegat plățirea intrării. Abus era insistența episcopului de a încassa intrarea, când îmbrăcăminte lor luxoasă n'ai face-o din o sută rindul? . . . Dar înaintea raportorilor de soial celui din chestie toate faptele noastre sunt abuzuri, deci nu mai discutăm. Ne rugăm însă de bunul Dumnezeu, să ne impuțeze răuvoitorii, pe inbita noastră „Tribuna Poporului” s'o ferească de raportori rătăcioși, și mai rugăm și pe dl redactor să fie cu bună-voiață față de noi și să ne publice dreapta noastră apărare. (Cu plăcere! — Redacția).

Oravița, 19 August 1901.

Epitropia bisericeii gr. or. române:
George Pipelias. Sofronie Motcu.
Iosim Bircea.

PARTEA ECONOMICA.

Tăfălugul.

Tăfălugul e un cilindru de lemn sau fer, care, pus pe ramă, prin tracțiune se învârtiște în giurul osiei sale.

El are rolul de a sfărma și îndesa pământul, care rol îl îndeplinește cu atât mai bine, cu cât e mai greu.

E mai bine, când îl construim, să-l facem din mai multe bucăți, căci altfel trece peste gropile mai mici.

Gliile proa tari, pe cari grapa nu le poate sfărma, tăfălugul ori le sfărma, ori le îndeasă în pământ și astfel face terenul plan.

Înainte de a sămăna cu mașina, totdeauna e bine a tăfalugi și chiar și după aceea, căci răsare sămănta mai uniform. — Pământurile ușoare (năsiptoase) totdeauna trebuiesc tăfalugite, căci își conservă umiditatea. Sămăntele ușoare, pe cari grapa le-ar îngropa prea adânc, e destul dacă le apăsăm cu tăfalugul.

Primăvara plantele smulse de ger prin tăfalugire se apasă la pământ și astfel se împedecă de a se usca. Grăul când vrea să cadă, se împedecă întru cât-va prin tăfalugire.

Sămănturile de toamnă însă nu e bine a le tăfalugi, căci apoi se face coajă foarte ușor.

Coaja de primăvară prin tăfalugile cu colți se sfarmă foarte bine. Tăfalugul e un instrument ieftin și aduce rezultate așa de mari, încât nu ar trebui să lipsească de la nici un econom bun.

Sămăntatul.

Ca lucrarea aceasta să se facă bine și să dea rezultate bune, trebuie să avem sămăntă bună, pământ lucrat îndeajuns timp potrivit și lucrători buni.

Orice sămăntă ce se seamănă, trebuie să aibă puterea de a încolți. După mai mulți ani, după felul sămăntei își pierde această putere. Mai ales la sămăntele cumpărate obvine răul acesta; ca să ne convingem de e bună sau rea, procedăm în modul următor: luăm o sută de boabe, le punem în hârtie sugătoare; o udăm în continuu, ca să nu se usuce și nici apă să nu stea de-asupra și după câte-va zile vor încolți; atunci numărăm cele încolțite și dacă vom găsi 80 fire, atunci sămănta e bună.

Sămănta trebuie bine aleasă, căci ceea-ce sament, aceea vei cuișge. Numai boabele mari, sănătoase vor fi în stare să nutrească colțul (germanele), până când va fi în stare să se nutrească singur.

Sămăntele au o mulțime de boale, pe cari le poartă cu ele, de ex. tăciune, mălură etc.

Grăul mai ales suferă de acestea; de aceea înainte de sămăntat trebuiesc omorâți germeții boalei.

Contra tăciunului la grâu se face o soluție de acid sulfuric $\frac{1}{4}$ litru la suta de apă.

La muiat sau se pune sămănta în coșari și se înmoaie și apoi se întinde să se svênte sau se stropește și se amestecă bine cu lopata, când apoi două lucruri trebuiesc de observat și anume: să se înmoaie bine, ca să se omoară boala și să nu se lase mult așa, căci pe urmă se începe viața în sămăntă, care pe urmă în pământ uscat poate să moară.

În contra mălurei ne apărăm stropind grăul cu soluție de peatră vênătă (sulfat de cupru) 1 chilogram la 200 litre de apă. Putem grăul după aceea să-l și uscăm, fără ca stropirea să-și peardă efectul.

Contra ruginii nu ne putem apăra altfel, decât stropind tufele de aracilă (*Berberis vulgaris*), pe cari se desvoaltă ea.

Ca sămănta de trifoiu (lucernă) să nu aibă galbează, numai așa ne putem apăra, dacă o cumpărăm dela firme de încredere.

Sămăntele cu coajă groasă e obiceiul să se înmoaie, ceea-ce grăbește încolțirea.

Pământul, în care voim a sămăna, trebuie să fie lucrat bine, mărunt, arat adânc etc.

Timpul să nu fie ploios și nici prea uscat, căci stă sămănta rău.

Dacă nu se seamănă cu mașina, dexteritatea sămăntătorului are mare influență, căci dacă aruncă prea des sau prea rar, pot să obvină pierderi necalculabile. Dacă e prea des, plantele nu se pot desvolta bine, cresc subțiri și lungi în paiu; de aici apoi cad și producțiunea boabelor se micșorează. Dacă e prea rar, nu avem cantitate destulă, ear' buruienile se încuibă și apoi nu ne putem scăpa de ele.

Dacă sămăntăm din vreme, trebuie mai rar, căci până iarna are timp să înfrățescă, ear' dacă e târziu, trebuie mai des dat.

În pământul bogat trebuie mai rar, ear' în cel sărac mai des. Dacă sămănta e mică, trebuie mai puțin, căci sunt mai multe boabe ca-și-când ar fi mare.

Sămănta trebuie îngropată la adâncimea cuvenită, căci dacă e de-asupra, nu răsare și e slabă, ear' dacă e prea adânc, pierd înainte de a eși la suprafață. — Toamna trebuie sămăntat cât de timpuriu, ca să se înfrățescă până iarna. Toamna trebuiesc prima oară sămăntate pământurile reci, grele și mai târziu cele năsiptoase.

Primăvara din contră, cele năsiptoase prima-oară și apoi cele grele. Primăvara întâiu trebuie sămăntat orzul, ovșul, căci resistă mai bine la frig ca altele.

La sămăntat trebuie orice econom să fie mai cu băgare de seamă, căci o mică greșeală poate să compromită toată recolta. Fiecare poate să decidă după pământ, climă și împrejurările personale, cum și când să samene. *Un agricultor.*

DELA BRAD.

— Raport și mulțămintă publică. —

S'a mai uitat de seara plăcută și plină de entuziasm a petrecerii teatrale din 28 Iulie, arangeată de tinerimea din Brad și gior în favorul Asociațiunii. Desfățați-vă, voi inimi tinere, încă odată în suvenirul acelei seri, ear d-voastre, cei cu iarna vream pe cap, mai trimiteți-vă gândul la sburdalnică tinerete, amăgindu-l cu scenele atrăgătoare și drăguțe, ce le sorbirăți în acea seară...

Tixită era sala. Cu sete așteptam, să văi „Lipitorile satelor”, cum știu să sugă sârgele Românului de pretutindeni. Și le văzui! Eram d primat de necazal, ce-l fac și mârsevenia, cum știu să ducă la zapă de lemn pe țeranul nostru. Dar mă mângăia gândul, că l joc de scenă. De, bine ar fi să fi n: mai pe scenă!

Și apărură actorii. Își venia să nu crezi că joacă niște simpli diletanți, cu atâta artă și precisiune știură juca. Eram frapați cu toții.

Iertați-mă, stimabili actori, cari așteptați să vă mai aplaudeți și acum, ori să vă laud destoinicia, căci, fără să-mi cumpăr „Enciclopedia română”... nu pot, negăsind alt-unde cuvinte și epitefe potrivite. Dar dați-mi voie...

Bolta cerului se deschise — adevărat cortina — și stelele apărură — adevărată ditetantele și... Și ce feerie mai frumoasă poți dori?

D-șoara Roma A. Costin, cu vecnicu-i zimbet senin și cu mișcărilor grațioase, a predat atât de natural și cu simțământ rolul Catrinei, încât nu se poate aștepta mai mult nici dela o actriță adevărată. De asemenea și d-șoara Veturia M. Rimbaș a satisfăcut pe deplin rolul său greu; ceea-ce a dovedit-o furtuna aplauselor. A te transpune în atâtea situațiuni, simțeminte, pe toți a-i împăca și mai mult a fermeca pe auzitori, e o artă, ce n'o are ori-și-cine. Nu cu puțină dibăcie a jucat și d-șoara M. Stanciu.

Răsplătit-a în de-ajun publicul ostentiv al diletanților. Măgămirea și încântarea se vedea crescând la fie-care scenă. Numai eu eram supărat, că n'am invitate să cunoască pe cei după scenă. Vedeți, onorabililor, n'ai știut ce păcat comiteți, când m'ai trecut cu vederea. Aiți uitat, se vede, adevărul, că „nu știu de sub ce tufă sare iepurele”. Cum v'as uita și eu acum, să pot și mai ales pe jupânul Moisi și grecul Avdelas! Dl Bărna era jidan mai perfect ca toți jidanii. Dl C. Albu era grec cu trup și suflet. D'apoi Moș-Ventură Țeara, predat de dl I. Demian, par'că și acum îl ved, cum calcă a bătănie și apare cu sarcasmul pe buză, restul năezurilor celor multe și tot-odată gata de a sfătui pe toți. Tot asemenea și d-nil G. Copos, I. Lăslău, A. Lăslău, R. Perian și Ometa au dovedit o adevărată pricepere.

Cu un cuvânt, petrecerea moralmente a fost foarte succasă. Dacă publicul din Brad ar fi dat numai nițel semn de interesare, tot așa ar fi fost și partea materială. Intratele au fost 217.11 cor., ear spesele 144.10 cor., deci rezultă un venit de 73.1 cor. — La intrate au contribuit d-nil R. Coțoiu, comerc. cu 5 cor.; I. Bocanciu, paroch 4 cor.; C. Palade comerc., 3 cor.; I. Perian, paroch 2 cor.; și dl adv. Gavril Cosma 2 cor. Mulțămintă sinceră tuturor!

Brad, 25 August 1901.

Misterios.

Dare de seamă și mulțămintă publică.

Cu scop de a câștiga colegilor și oaspeților veniți la adunarea generală a reuniunii învățătorilor români... momente plăcute și de distracție și în timpul ce cade afară de sedințe, m'am pus în conștăgere cu unii dintre diletanții din trecut ai societății noastre aradane, și am arangeat o petrecere cu joc împreună cu reprezentațiune teatrală — în favorul fondului reuniunii și în al casei naționale. — Că în cât am satisfăcut așteptărilor, las la aprecierea celor competenți, mângăindu-mă cu buna dispoziție a celor prezenți și liniștit în conștiință, că am făcut tot ce s'a putut. — Vin și pe această cale a da seamă de rezultatul modestel întreprinderi:

I. Venite.

1. Bilete de locu prim s'au vindut 23	69.00	Cor.
2. " " " " " " " " " " " "	71	142.00
3. " " " " " " " " " " " "	153	153.00
4. Suprasolviri		10.00
	Suma	374.00

II. Spese.

1. Sala și aranjamentul ei	114.00	
2. Ridicarea și repararea binei	41.18	
3. Musica	50.00	
4. Vestiminte și alte trebuințioase la piese	19.64	
5. Invitări, bilete de intrare și numerisarea scaunelor	22.09	
6. Spese postale	17.48	
7. Spese avute cu diletanții	43.00	
8. Spese diverse	11.80	
	Suma	319.10

III. Bilanț.

A. Venite	374.00	Cor.
B. Spese	319.10	
	Venit curat	54.90

Acest venit curat de cinci-zeci-și-patru coroane și 90 fl., dimpreună cu socoteala specială, provăzută cu documentele necesare, le-am transpus comitetului reuniunii pentru dispunerea competentă.

Nu pot întrelăsa ocașiunea de a exprima mulțămintă:

1. Dameselor și domnilor diletanți, dintre cari unii — de presinte mutați din Arad, — au venit din depărtări spre a-și pune talentele în serviciul cauzi.

2. Tinerimii inteligente, care prin numărul cel frumos a impus și a ridicat impositanța festivității. Îndeosebi mulțămesc domnilor Pap și Beleş, cari au avut bunăvoința a primi și a satisfăce cu mult tact rolurilor de aranjeri al ordinii de dans.

3. Tinerilor meseriași și vatavalii lor distins, Iustin Olariu, cari prin jucarea frumoasă și cu o precisiune de admirat a jocurilor naționale „Bătuta” și „Călușerul”, au făcut plăcere deosebită oaspeților noștri.

4. În sfârșit tuturor celor ce au contribuit la reușita morală și materială a festivității și tudeosebi domnilor suprasolvenți: Dr. Ioan Suciu 4 cor.; Valeriu Cristea și Dionisiu Popoviciu, teolog absolut, câte 2 cor.; Sava Bogdan și Georgiu Purcariu câte 1 cor.

Arad, la 4 Septembrie, 1901.

Ioșif Moldovan,
Inv. și director.

Felurimî.

Îndrăznețul proiect al unei înotătoare americane. — Așteptând ca înotătoarea românească, d-na Valburga Isăcescu să încerce trecerea Mânecii, o altă femeie, miss Cora Beckwith, se pregătește la rindul ei la un tur de forță încă și mai primejdios.

Ca și căpitanul Webb, care-și găsi moartea acum opt-spre-zeci ani în nebușneașă sa întreprindere, miss Cora Beckwith s'a hotărât de-a trece rapidele cascadei Niagra.

Îndrăznețea americană, care a asiatat la sfârșitul tragic al căpitanului Webb, declară, că moartea sa e datorită unei nenorocite alegeri a locului, pe unde a încercat trecerea — loc foarte apropiat de țărmul canadian.

Ea a studiat cu minuțiositate curentele căderei și ș'a ales deja locul de unde ea se va arunca în valuri. Miss Cora Beckwith, ale cărei isprăvi de înotătoare atrag în momentul de față publicul la expoziția din Buffalo, e foarte încrezătoare în succesul proiectului său temerar și explică această încredere prin dublul fapt, că poate să rămână sub apă timp de 4 minute, și că poate să înoate 10 ceasuri pe zi, timp de patru-zeci de zile consecutive.

Certificat curios. — Un expeditor parisian, primind visita unui văr al său, pe care nu l revăzuse de mai mulți ani, l'a invitat la prăcz în familie, apoi eșiră împreună să facă o preumblare, care dură până la ora 2 după miezul nopții, ora în care agenții de poliție, văzând starea lor deplorabilă, li duse la secție. Aci, făcându-li-se perchișiție, s'au găsit în buzunarele lor 19 depuri de sticle cu șampanie.

Dimineața comisariul li puse în libertate. Dar, o oră după aceea, cei doi veni se întoarsoră plângând la comisar.

— Domnule — zise vărul oaspete — d-ta ai fost foarte bun cu noi; venim acum să te rugăm de a salva pe nenorocitul meu văr. Nevasta mea nu crede că el a petrecut noaptea aci, și îl acuză că a tradat credința conjugală. El amenință de a core divorțul. Oh, domnule comisar, te rog călduros, să consimți a da nenorocitului meu văr un certificat, care să ateste adevărul.

Comisarul se înduplecă și dete următorul certificat:

„Certific, că expeditorul d... și d... vărul său, au petrecut neaptea trecută în acest comisariat, unde au fost conduși din cauză beției”.

Concurs de frumuseță la bărbați. — La Berlin a avut loc un concurs de frumuseță la bărbați; dar un concurs serios, făcut pe criterii științifice. Într'adevăr, juriul era format din dr. Tritsch, directorul institutului fiziologie al universității berlineze, dn sculptorul Brener din Halle și pictorul J-nentsch și Fidus. Nu a fost luat în considerațiune atât frumusețea feței, cât armonia formelor.

Din 40 de concurenți, cari s'au prezentat 33 au fost respinși. Premiul I l'a luat librarul Yager, al II factorul poștal Pisko și al III funcționarul Breux.

Interesatele sunt înștiințate.

Noutăți

ARAD, 6 Septembrie n. 1901.

Contrații dela Sibiu înregistrează cea dată de „N. gyvāradi Napló”, că Magistra Sa dl vicar Mangra ar candida, ca deputat, contra d-lui T. Fășie, în cercul de la Sibiu. Contrații se îndoiesc de combinația aceasta.

Bine fac. De era Dedu la redacție, el se îndoia, ci și pornia o sfântă de campanie în contra „tradătorului” „Infrățit”.

Adevărul e, că dl Mangra nu va candida nicăieri, ci va sta veghie neadormită la postul său, unde a fost designat de încrederea obștească.

Știri personale. P. Cuvioșia Sa părintele vicar V. Mangra s'a întors ieri din Arad la reședința în Oradea-Mare.

— P. C. Sa protosinodalul I. I. Pap, referent la ven. consistor din Arad, s'a reîntors ieri la post din concediu, pe care l'a petrecut la Mehadia.

Șteținenii în frumoasă deputație s'au prezentat Marți, în 3 Sept. n., înaintea P. S. Sale D-lui Episcop diecesan *Iosif Goldiș*, pentru a-și manifesta dragostea, ce o nutrește în suflet pentru înaltul Prelat, din incidentul numirii de adm. par. a d-lui *Al. Munteanu* al lui *Vasile*, care în timp de 5 luni, prin continuă predică a abătut poporul la sfânta biserică, câștigând și adevărate merite și toată încrederea și iubirea poporului.

Bucuria s'a sălășluit în sufletul bănelului Achiereu la vestea, că fiul său își împlinește cu scumpătate datoria.

Deputația, de asemant, a plecat veselă acasă, mulțumită de părinteasca primire și înțeleptele sfaturi ale Ilustrului Prelat.

Să fie un tademn aceasta pentru preoții noștri, ca prin zelul și dragostea lor de chemarea sublimă preotească, să înmulțească zilnic bucuria Capului diecesan, care are atâta solitudine pentru prosperarea morală a clerului și poporului nostru drept credincios.

Himen Simpatieul contabil al „Nădlăcanet” dl Aurel Șulțiu, își va celebra Duminecă la 15 Septembrie n. cununia cu genita d-șoară *Livia Caracioni*, fiica bunului nostru amic *Aurel Petrovici*, directorul „Nădlăcanet”.

Trimitem cele mai sincere urări de fericire.

— *Tineral* Ioan Russu, cleric ab solut și ales protot în comuna Parța (protopresb Timișor), la 19 August a. c. s'a fidanzat cu amabila domnișoară *Maria Voica*, fiica fruntașului econom *Simeon Voica* din Parța.

— Domnul *Traian Fridrich*, învățător în Bencecul român și-a încredințat de soție pe amabila d-șoară *Mărioara Istvanescu* din Timișoara Fabric. Sincerile noastre felicitări.

Sfânta-Mărie. Ni-se scrie din Cluj cu data de 15 August:

Chiar azi dimineată la 6 oare a plecat la manevre regimentul de casă Nr. 51, la care în cea mai mare parte tot feciori de români nunt înrolați, adevăci chiar azi în ziua de Sfânta-Mărie a trebuit să plece la manevre?!

Cu 1—2 zile mai înainte sau mai târziu oare n'ar fi putut pleca?!

Dar regimentul Nr. 21 de „honvezi”, care asemenea în cea mai mare parte este recrutat tot din fiul poporului român, chiar azi a trebuit să fa așa nimitul exercițiu de „Einwagorung”, adevăci probele cum trebuie să se urce în vagoanele de tren.

Apot artileria din Sibiu, unde sunt înș foarte mulți români, chiar pe azi la prânz a trebuit să sosească aici la Cluj? Ba ce este mai mult, de ce oare și pe bleșiți rezerviști români chiar pe azi a trebuit să-și conchieme?!

Au doară noi Români numai sânge și avere suntem datorți a da patriei acesteia, în schimb înșă nic

barem respectarea sărbătorilor noastre celor mai mari să n'avem drept a o pretinde?!

Dar' poate dl protopresbiter militar, *Demetriu Popa* crede că și-a împlinit datoria preotească prin aceea, că îmbrăcând reverenzile militare și-le-a preumblat cu gravitate pe piața Clujului?!

Ce vor fi gândit înșă sutele de feciori români, cari au fost siliți să îplinească chiar azi, în ziua de Sfânta-Mărie poruncile militare aspre, în loc de poruncile bisericesti blânde și mângâitoare de suflete?!

Limba română la gimnaziul din Lugoj. Cetim în „Drapelul”: De câțiva ani încoace s'a observat cu părere de rău, că mai mulți studenți români dela gimnaziul din loc n'au fost înscriși la studiul limbii și literaturii române. Suntem convinși, că aceasta s'a întâmplat fără consimțământul, ba chiar fără știrea părinților, cari vor fi presupus, că copiilor lor. Români fiind, li-se va propune limba și literatura română, fără ca s'o ceară aceasta anume. Deoarece înșă la gimnaziul nostru — care conform legilor ar trebui să fie întreg românesc — lucrurile merg cam pe de-a 'ntoarselea și limba română se propune numai acelor elevi, ai căror părinți o cer aceasta, facem atenți pe părinții elevilor români, ca să ceară cu insistență ori în scris, ori verbal, dela directorul gimn. sau dela profesorul de limba română, ca copiii lor să asculte acest studiu. Dacă e trist că n'avem în loc gimnaziu român, apoi e rușinos a nu dispune, ca copiii să asculte barem cursul de limba și lit. română.

Contele Tisza între alegători. Ni-se scrie: „Sâmbătă în 31 August contele *Stefan Tisza* a avut o primire foarte imposantă de alegători din comuna *Cefa* și jur. La hotarul comunei *Cefa*, unde i-s'a făcut o poară de onoare a f st primit de multă lume, și bineventat de două fetițe, una ungurește și una românește; ear la casa comunală de preotul *Albu* și notarul locului. După aceea a ținut *Contele Tisza* o vorbire, prin care a accentuat între altele „că popoarele din patria maghiară au foarte mare lipsă a trăi în buna înțelegere”, și în deosebi maghiarii și români și vice versa fiind înconjurări de un dușman comun.”

La banchet: a toastat avocatul *Czegédi* pentru *Tisza*; ear protopopul *Rocsin* a ținut o vorbire românește, desfășurând punctele spuse de *Contele Tisza*. — c.

Avem de observat: cei cari se socotesc membri ai partidului național n'au ce să caute la părzi de felul acesta.

Provocare. Pe baza § lui 5 al statutelor reuniunii noastre și a convocării prezidiului central al reuniunii dela 26 August a. c., On. domni membri din protopresbiteratul Belint prin aceasta se provoacă, ca taxele anuale de 2 coroane, a f pe anul curent, cât și pe anul trecut, să le solvească negreșit până la 8 Septembrie n. a. c. casierului desp. *Virgiliu Amandia* în leter (p. u. *Nagy-Topolovecz*), ca acesta apoi, amăsurat § lui 22 al stat. renn. să le poată transpune casierului central. *Jabar*, la 28 August 1901. *Damian Juratoniu* președintele despărțământului.

Distribuire de sămânțe. Ministrul de agricultură face cunoscut, că la moșiile erariale din *Kéber*, *Bobalna*, *Mezőhegyes*, *Făgăraș* și *Gö-ölő* se vând grânțe de sămânță celor ce vor cere. Condițiunile sunt următoarele: 1. Un plugar poate lua din același soi de sămânțe de bucate până la 100 măji m., din alte sămânțe până la 10 măji metrice. Prețul se socotește la *Kéber*, *Bobalna* după piața din *Győr*, la *Gö-ölő* și *Mezőhegyes* după cea din *Budapesta*, la *Făgăraș* după cea din *Făgăraș*. Fiind sămânțele de prima calitate, se adaugă de toată maza 1 cor. — 2. Sămânțe capătă numai cei-ce vor într'adevăr să sãmene, deci trebuie să aibă și a adevărită dela primărie, că au lipsă de sămânță. — 3. Cei-ce au lipsă de sămânțe să se înștiințeze la direcțiunea moșiilor erariale până la finea lui Decembrie a. c. Să vânte se vor da când va veni timpul sămânțatului de primăvară.

Mai mulți învățători ne roagă să înțrebăm pe dl *N. Velcu* din *Caransebes*: ce e cu plănuita foaie școlară? Va apare ori nu? Pentru că unii au și trimis costul abonamentului.

Asigurați-vă! Incepând de jos dela colibă și până sus, în palate, devisa este să-și asigure viața. Pentru cei cari vor să se asigure, le stă la îndemână banca de asigurare „Standard”, una dintre cele mai vechi și mai bine reputeate în Europa. Are un capital de 240 milioane coroane, ear despre învirierea ce o face, prin urmare despre încrederea ce și-a câștigat-o în public, își poate face ori și cine ideie, văzând, din raportul oficial, că încasează pe an 30 milioane coroane, dividende a plătit 150 milioane, ear pentru casuri de moarte a plătit 500 milioane cor.

Numita societate își are în Arad reprezentant pe dl *Chudy József*, la farmacia din Piața grânelor (*József Főherczegut*), ear ca secretar pe dl *Teodor Boca Someșanu*. Cine dorește să se asigure — și cine nu se asigură oare? — va găsi cele mai avantajoase condițiuni.

Apel *) Subscrișiți, ca să putem face Ven. Consistor o socoteată clară despre ofertele marinimoase primite în scopul edificării școlii noastre confesionale, — cu tot respectul rugăm pe acei prea stim. domni, cari au binevoit a reține coalele noastre în amintitul scop — a ni-le retrimite cât mai urgent împreună cu rezultatul obținut. Cu bucurie notificăm, că glasul nostru n'a sunat în pustie, căci dela mai mulți prea stim. domni colectanți am primit și până acum oferte destul de frumoase, cari oferte ne au pus în poziția, ca încă în a. c. să începem învățământul în noua școală. Onoare și mulțumită d lor colectanți și d lor contributori.

Peștea, la 4 Septembrie n. 1901. *Gavril Iacob*, pres. com.; *Mahaiu Iacob*, episcop; *Stefan Tuleran*, inv., not. com.

Av's învățătorilor! S'a pus sub tipar și în scurt timp va apăre a II-a carte de cetire pentru anul II, de învățatorii: *Iuliu Grosoreanu*, *Iosif Moldovan*, *Nicolae Ștefu*, *Nicolae Bozscăiu* și *Petru Vanceu*. — Tipografia diecesană din Arad s're scopul acesta a procurat garnitură întreagă de litere noi; și așa, cartea și în partea tehnică va fi pe deplin coreșpunzătoare. S'au luat măsuri ca învățătorilor să li se dea procentul cuvenit atât dela „ABCdar” — cât și dela a II-a carte.

Un candidat de avocat, doctor juris cu praxă de doi ani, caută aplicare începând din 1 Octombrie a. c. în vr'o cancelarie advocațională.

Doritorii să se adreseze administrației ziarului nostru

Un scriitor, care poate bine stilisa și vorbește perfect limba română, poate avé aplicație în cancelaria avocatului *Dr. Mero Samu* în *Boros-Jenő*.

Subscrisul aduc la cunoștință, că în comuna mea natală *Gerlășt* mi am deschis un atelier de mășerie pentru tot felul de lucru de lemn, precum: uși, ferestri și tot felul de mobile, începând dela cele mai simple până la cele mai luxoase. Mă oblig a lucra din material solid pe lângă prețurile cele mai moderate. Totodată primesc un învățacel din familie bună. Rugându mă de spriginul on public,

Am rămas cu deosebită stimă:
Marius Duda,
mălestru măsar.

*) Toate ziarele române sunt rugate a reproduce acest Apel.

Se recomandă

la o prăvălie română un calfa, **Roman, în etate de 19 ani, foarte îndemânatec, posedă atestate bune că a servit în băcănie de coloniale și delicatose. Vorbește și scrie perfect și ungurește.**

AVIS.

În comuna *Groși*, vestită în producerea poamelor, se află de vânzare

mere de toamnă și de iarnă, până la o sută vagoane.

A se adresa la:

Maxim Popescu,
comerciant în comuna *Groși*,
p. u. *Berzova*.

POȘTA REDACȚIEI.

T. Văcariu, *Cuvin* și *N. Sərb Moroda*: Numai poștii adevărați poporale să ne trimiți pentru publicare, nu prefăcute de dumnia ta.

Oravița, (*Preocupatului*): În zilele acestea chiar încontra *D-Tale* ni-s'a scris. Socotim înșă, că binele obștească se va servi mai lesne, dacă vom înceta ori-ce ceartă. Ambele tabere să lucre pentru propășirea școlii și bisericii române.

Făgăraș. Am primit documentul privitor la vestitul „fecior de popă”. În N rul viitor.

Nădlăcanului. Ori-cât de „model” s'ar fi petrecut alegerea, să revenim asupra ei tocmai la două luni după ce s'a petrecut, e târziu. Vă rugăm a ne raporta tot auna la vreme.

Posta Administrației.

P. Râmneanț. Am primit 2 cor.

C. Oherdu; *E. Hirit* — Asemenea. *Gertenyes*. — Abonamentele la Nr. de *Duminecă* se fac cel puțin pe jumătate de an. Trimiteți și restul, ca să Vă putem expeda foaia.

Murgu în Foeni. Datorați cu 2 cor.

Dlul Adrian Puticiu. Foaia vi-se expediază de aici regulat la adresa, ce ați cerut.

Dlul Micula, Lipova: Azi am primit abonamentul, azi se expediază și foaia.

Bibliografie.

Maria Conțan, *Poștii*, un drăgălaș volum, de 74 pagine, se găsește de vânzare la Administrația ziarului nostru.

Călătorile în Rusia ale preotului bănășean *Mihail Popovici* (1770—1) publicate de *N. Iorga*, în editura „Tribunei Poporului”, se vinde cu prețul de 40 bani.

Metodul de procedere la micul ABCdar ilustrat în usul școlilor primare de *Ioan Tuducescu*, partea I, pentru primul an de școală, ed. II. Prețul unui exemplar 40 bani. Se găsește la autor, în *Lipova*.

Manual de limba română, elemente de istoria literaturii, de *E. Hodoș*, ediția IV cu mai multe portrete, *Caransebes* 1902. Prețul 2 coroane.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din 5 Septembrie 1901.

Grâu,	Octombrie . . .	7 94—7 95
Cucuruz,	Septembrie . . .	5 11—5 12
Ovăz,	Octombrie . . .	6 41—6 42
Secară,	Octombrie . . .	6 69—6 70
Rapiță,	August . . .	0 — —

Per 50 kilograme.

Editor. **Aurel Popovici Barcianu.**
Red. respons. **Ioan Russu Șirianu.**

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

428 44—

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

„Nădlăcana“

institut de credit și economii, societate pe acții în

NĂDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 — 27

Direcțiunea.

Principiu: Circulație mare pe lângă prețuri ieftine și solide.

HOFFMANN SÁNDOR

Prăvălie de mode și magazie de tepich.

„La Rândunica“
ARAD, Edificiul teatrului.

☉ Cu 200 Coroane TROUSEAU pentru MIRESE. ☉

	Cor.	fl.
6 cămeși decorate — — — — —	21	60
6 halaturi de noapte brodate — — — — —	20	40
3 fuste de desubt — — — — —	13	20
6 pantaloni pentru dame — — — — —	19	20
12 năfrâmi albe sau colorate — — — — —	8	—
12 perechi ciorapi negri — — — — —	13	20
2 garnituri de pst. frumos executate — — — — —	28	—
6 fețe de perini nanching — — — — —	10	60
6 ciarciaruri (lepedee) — — — — —	17	20
2 preparat damast pentru 6 persoane — — — — —	18	80
2 garnituri pentru cafea, colorate — — — — —	9	20
12 ștergere de Zips — — — — —	12	—
12 bucăți ruferie de cuină — — — — —	4	80
12 „ șterguri de praf, moi deosebite — — — — —	5	—
2 „ plapome de vară — — — — —	8	60
	Total Cor.	210
597 — 20	5 procente sconto de cassa	10
	Netto total Cor.	200

Trouseau-uri pentru mirese la comandă cu prețuri dela 200—2000 coroane.

Cele mai frumoase torturi și brodări asortiment bogat.

Cumprări de ocazie: un val englezesc 17 coroane.

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

I frumuseței I

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsimi are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coști, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încreșturile și ciupiturile de versat (bubat), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tină și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșturile de pe obraji cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurătenii de piele, ci și încreșturile, ciupiturile de bubat și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 57—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încarunțit, 2 cor.

Blondinisarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochinică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustaților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Reprezentant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se sînt de vânzare la drogueriile; Bruss. Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremel Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gntori Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatii mele pentru efectul bun al acestei creme.

București

Marla Ionașen, artistă la Teatrul Național.

Institut de cura.

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă cu lumină electrică:

În nou-arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în cura naturală, se vor practica următoarele metode de lecuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exercitați în mînuirea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în sanatoriu, 15 bilete 6 fl.; 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Baie cu lumină electrică: pentru vindicarea reumatismului podagrei, boalelor de nervi, audațiunii, boalelor de sînge, pentru vindicarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aci se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cei cu boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această cură vor fi refuzați.

Băi maure: pentru boale femeiești, anemie și reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de acid carbonic: pentru boale de inimă, nervoase și organice, inimă îngrășată, vasele de sînge încropate, lenevirea intestinelor, anemie, nervositate și boale de femei. 15 bilete 16 fl.; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băi de sare cu acid-carbonic: pentru casurile mai grave de boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl.; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băi electrice. Băi feractice și galvanice: pentru nervositate, slăbire de nervi, apohondrie, isterie, tremurat de bătrânețe, vitustancz, și lecuirea morfismului 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalatii: în camera de inhalatii, contra boalelor de gât și de plămîni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica vedează pentru copii, contra îngustimei pieptului, boalei de cord și cocoase; pentru grăsimia cordului, boale de intestine și ficat, boale de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după gravitatea cazului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie care bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele. Ori-ce faptuire se întimplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineața până la 7 seara; ordinațiuni dim. dela oarele 8—9 d. am. dela 2—4

Dr. HECHT, 541 30—

Arad, Strada Zrinyi (fostă Szget) Nr. 3 (intrare în stradă vis-à-vis de Teatrul, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.